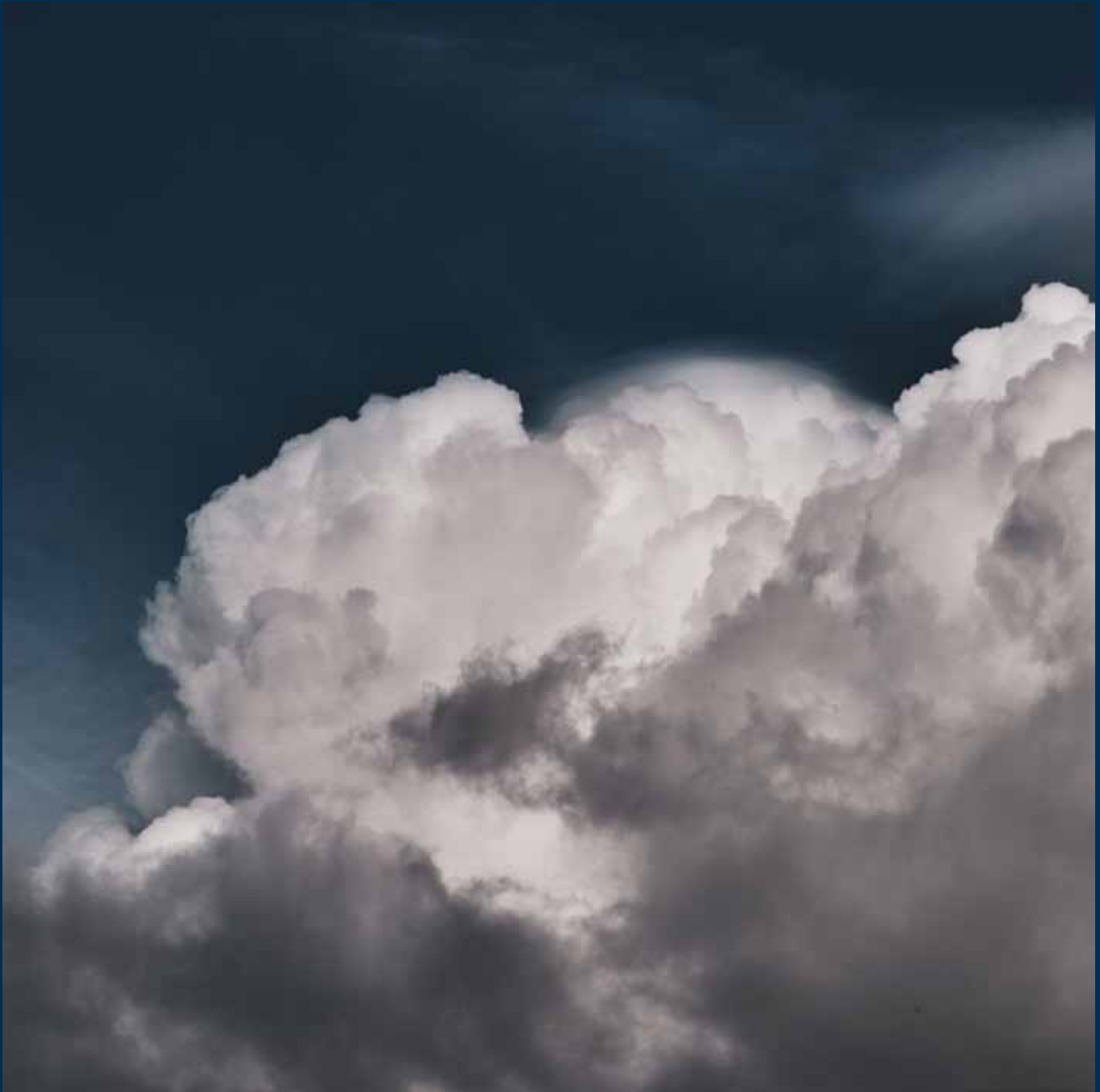

Uniwersytet Rzeszowski
ur.edu.pl

Gazeta Uniwersytecka

nr 3–4 (113) —————
Maj / Październik 2020
ISSN 2719-4647

Temat numeru

*Nowa kadencja
władz rektorskich*

Do poczytania

*DBAJMY O SIEBIE!
Koronawirus
(SARS-CoV-2)
fakty i mity*

Wywiady

*Studentem być...
w czasie pandemii*

Kultura i sztuka

*Czwarty projekt
Art & Science:
„Sztuka Powstania
Życia”*

Uniwersytet Rzeszowski
ur.edu.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone.

ISSN 2719-4647

Druk: ZIMOWIT

Adres Redakcji:
35-601 Rzeszów
al. M. Cwiklińskiej 1
tel. 17 872 17 89
gazetaur@ur.edu.pl

Redakcja
Maciej Ulita
Wioletta Wrona
Aleksandra Kułak
Katarzyna Wojnar

Projekt okładki i layoutu

Kamil Skrzypiec

Nakład: 800 szt.

- 4 Opóźnienie
- Z życia uczelni**
- 5 Z obrad Senatu
- 9 Nowa kadencja władz rektorskich
- 14 Stypendia dla wybitnych młodych naukowców – pracowników UR
- 14 Akademiczne święto – promocje doktorskie i habilitacyjne
- 16 Nagrody Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 16 Medal Wielki Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 17 Nagrody za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne w Uniwersytecie Rzeszowskim
- 19 Odznaczenia państwowe
- 20 Prof. dr hab. Sylwester Czopek przewodniczącym Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych PAN
- 21 Prof. dr hab. n. med. Artur Mazur członkiem Komitetu Rozwoju Człowieka PAN
- 22 Dr hab. Agnieszka Myszk, prof. UR powołana do Państwowej Komisji ds. Poświadczenia Znajomości Języka Polskiego jako Obcego
- 23 Przebudowa rektoratu przy al. Rejtana
- 24 Porozumienie o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim i Jednostką Wojskową Nr 2305 – GROM
- Nominacje**
- 26 Nowy Profesor w Kolegium Nauk Przyrodniczych
- 28 Habilitacje
- Do poczytania**
- 31 Język w czasach pandemii
- 34 DBAJMY O SIEBIE! Koronawirus (SARS-CoV-2) – fakty i mity
- 36 Nowe słowo w teorii turystyki kulturowej
- 38 Wydawnictwo UR poleca
- Wywiady**
- 39 Samorząd w czasie pandemii. Wywiad z Kingą Kruczek – przewodniczącą Samorządu Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 40 Studentem być... w czasie pandemii
- 42 Cały czas chcę się rozwijać!
- Konferencje i seminaria**
- 45 Modernizacja bez suwerenności. Przemiany gospodarcze i społeczne w Polsce Ludowej. Trzecia odsłona cyklu konferencji o historii nowoczesnej polskiej gospodarki
- 47 Studencka e-konferencja „Młoda Elektroradiologia 2020”
- 48 O Walnym Zjeździe Stowarzyszenia Idokan Polska i IPA 27th General Assembly Commemoration Symposium „Martial Arts & Combat Sports in Scientific Research”
- Nagrody i osiągnięcia**
- 50 BON UR Laureatem konkursu IDOL 2020
- Kultura i sztuka**
- 51 Czwarty projekt Art & Science: „Sztuka Powstania Życia”
- Wydarzenia**
- 55 Archiwum Różewiczowskie ze zbiorów Profesora Kazimierza Brauna dla Instytutu Polonistyki i Dziennikarstwa UR
- 59 Reprezentanci Uniwersytetu Rzeszowskiego na XXX Forum Ekonomicznym
- Studencki uniwersytet**
- 60 Krzysztof Białas z UR przewodniczącym Zarządu Krajowego NZS
- 61 Wakacje z Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego 2020
- Na sportowo**
- 63 AZS zwyciężył na Podkarpaciu
- 64 EDI CUP 2020 już za nami
- 66 Siatkarze Uniwersytetu Rzeszowskiego meldują się w FINALE!
- 67 Nowości WYDAWNICZE

Gazetę Uniwersytecką wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora. Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikację. Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiustacji tekstów i zmiany tytułów.

Opóźnienie

Maciej Ulita

Obecna obecnie pandemia wpłynęła na wiele aspektów naszego życia. Wpływu tego nie uniknęła i nasza gazeta. Stałych czytelników przepraszam (w imieniu redakcji oraz własnym) za niemożność z nią (gazetą, nie pandemią) obcowania.

Wiele rzeczy w zaistniałych okolicznościach przyrody uległo opóźnieniu, co przełożyło się na życie naszego Uniwersytetu. I tu pojawia się pytanie, czy opóźnienie nie jest zaraźliwe i szkodliwe, jak wirus, z którym zмага się współczesny świat? Zaryzykuję stwierdzenie/stwierdzeniem, że pandemia trochę nas rozleniwiła, co w obliczu koniecznego od 1 października przyspieszenia może prowadzić do niepotrzebnych powikłań.

Nie brnąc w ponure, okołopandemiczne dywagacje, życzę Państwu normalności (bez opóźnień), siły i determinacji w rozpoczętym, nowym roku akademickim (życzenia z opóźnieniem), odporności (zawsze na czasie) i uśmiechu (bo cza-

sem to jedyna opcja) oraz żeby „objawy towarzyszące” były tylko pozytywne, a powstałe opóźnienia – zniwelowane.

Chaos opóźnień, z którym się borykamy, skojarzył mi się z Panią Szymborską, która w wierszu „Możliwości” napisała: „wolę rocznice nieokrągłe”. Idąc tym tropem (skojarzeń i noblistki), na zakończenie – limeryk:

*Pandemiczne opóźnienia w Rzeszowie
to problem co się zowie.
Świat niby szybko się zmienia,
a i tak powstają opóźnienia...
Czasem bezobjawowe*

(autor niektórym znany)

**W nowym roku
akademickim –
wszystkiego
na czas!**

Z obrad Senatu

Marzena Czyż-Karnas

W obliczu panującego w Polsce stanu epidemii, wprowadzonego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, **23 kwietnia br.** przeprowadzono pierwsze w historii Uniwersytetu Rzeszowskiego zdalne obrady Senatu UR. Przewodniczył im prorektor ds. Kolegium Nauk Humanistycznych prof. dr hab. Paweł Grata.

Podczas posiedzenia rozpatrywano wniosek przewodniczącego Rady UR, Wita Karola Wojtowicza, w sprawie zaopiniowania kandydatury prof. dra hab. Sylwestra Czopka na stanowisko rektora UR na kadencję 2020–2024. Swoje poparcie dla prof. Czopka wyrazili prorektorzy: prof. dr hab. n. med. Artur Mazur, dr hab. Grzegorz Ślusarz, prof. UR, dr hab. Józef Cebulski, prof. UR, dziekan Kolegium Nauk Humanistycznych – dr hab. Zenon Ożóg, prof. UR, dyrektor Instytutu Nauk Prawnych – dr hab. Elżbieta Feret, prof. UR, kanclerz – mgr inż. Barbara Oskroba oraz przewodniczący Samorządu Studentów – Kinga Kruczek, jak i przewodniczący Samorządu Doktorantów – Karol Skrobacz. Wysoki Senat zdecydowaną większością głosów poparł ww. wniosek.

Kolejne punkty porządku obrad koncentrowały się głównie na wprowadzaniu zmian w przyjętych wcześniej wewnętrznych aktach prawnych.

W *Regulaminie wyborczym* UR zarekomendowanym przez Komisję Statutową UR uregulowano kwestię przeprowadzania wyborów w formie głosowania korespondencyjnego oraz przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, natomiast w *Regulaminie studiów* uszczegółowiono przepisy dotyczące udzielania indywidualnej organizacji zajęć, tzw. IOS-ów. Wprowadzono również punkt umożliwiający modyfikowanie organizacji roku akademickiego w przypadku pojawienia się nadzwyczajnych okoliczności, np. epidemii.

W bloku spraw dydaktycznych, na wniosek prorektora ds. studentów i kształcenia, dra hab. Wojciech Walata, prof. UR, sprostowano omyłki w uchwałach nr 460/06/2019 Senatu UR z dnia 27 czerwca 2019 r. oraz w uchwale 483/09/2019 z dnia 26 września 2019 r. w sprawie programów studiów w UR.

Podczas posiedzenia przyjęto uchwałę dotyczącą likwidacji Fundacji AMICUS UNIVERSITATIS RESSOVIENSIS, powołanej w celu wspierania finansowania rozwoju kadry naukowej, badań naukowych i uniwersyteckiej bazy materialnej, która z braku środków finansowych nie mogła spełniać swojego zadania.

***

Majowe posiedzenie Senatu z dnia **28 maja 2020 r.** odbyło się w formie zdalnej. Konferencja rozpoczęła się od złożenia gratulacji wybranym na kadencję 2020–2024 prorektorom-elektom, którym zostali:

- **prof. dr hab. Idalia Kasprzyk** – prorektor ds. Kolegium Nauk Przyrodniczych,
- **dr hab. Elżbieta Feret, prof. UR** – prorektor ds. Kolegium Nauk Społecznych,
- **dr hab. Elżbieta Rokosz-Piejko, prof. UR** – prorektor ds. studenckich i kształcenia,
- **prof. dr hab. Paweł Grata** – prorektor ds. Kolegium Nauk Humanistycznych,
- **prof. dr hab. n. med. Artur Mazur** – prorektor ds. Kolegium Nauk Medycznych.

JM Rektor prof. dr hab. Sylwester Czopek powitał zaproszonego do uczestnictwa w posiedzeniu przewodniczącego Rady Uniwersytetu Rzeszowskiego – Wita Karola Wojtowicza. Gość przedłożył sprawozdanie z działalności Rady Uczelni.

Od dnia powołania (28 lutego 2019 r.) pierwsza Rada UR podjęła szereg uchwał związanych z funkcjonowaniem Uczelni, m.in. pozytywnie zaopiniowała projekt Statutu oraz jego późniejszych zmian, wydała zgodę na rozporządzenie obligacjami skarbowymi, dokonała wyboru firmy audytorskiej badającej roczne sprawozdanie finansowe UR, wyraziła zgodę na obniżenie pensum dydaktycznego JM Rektora i na przyznanie JM Rektorowi dodatku zadaniowego, a także pozytywnie zaopiniowała korektę planu rzeczowo-finansowego i prowizorium planu rzeczowo-finansowego UR na 2020 r.

Na majowym posiedzeniu zaaprobowano także wnioski o wszczęcie procedury nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego ks. biskupowi Kazimierzowi Górnemu, a także (na wniosek Rady Naukowej Kolegium Nauk Humanistycznych) w sprawie nadania dr. hab. Zygmuntovi Woźniczce tytułu naukowego profesora w dziedzinie nauk humanistycznych.

Po złożeniu rezygnacji z pełnienia funkcji prorektora ds. studenckich i kształcenia przez dra hab. Wojciecha Walata, prof. UR nowa prorektor ds. studenckich i kształcenia, dr hab. Elżbieta Rokosz-Piejko, prof. UR, omówiła sprawy związane z dydaktyką.

Pod głosowanie poddano wniosek Kolegium Nauk Przyrodniczych w sprawie ustalenia programu studiów podyplomowych:

odnawialne źródła energii i gospodarka odpadami oraz matematyka, a także podjęto uchwałę (po uzyskaniu pozytywnej akceptacji rad dydaktycznych wszystkich czterech kolegiów) w sprawie ustalenia programów studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim. Łącznie uchwałą objęto 30 kierunków studiów.

Dokonano również niewielkie zmiany w uchwałach dotyczących: warunków, trybu oraz terminów rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w roku akademickim 2020/2021, przeniesienia studenta na Uniwersytet Rzeszowski z innej uczelni lub uczelni zagranicznej, a także ustalenia programów studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim (Uchwała 460/06/2019 Senatu UR z dnia 27 czerwca 2019 r. i 483/09/2019 Senatu UR z dnia 26 września 2019 r.).

Na koniec posiedzenia JM Rektor prof. dr hab. Sylwester Czopek wyraził nadzieję, że ostatnie posiedzenie Senatu UR w kadencji 2016–2020 odbędzie się na tradycyjnych zasadach, z zachowaniem względów bezpieczeństwa, co spotkało się z aprobatą uczestniczących w spotkaniu.

***

Ostatnie posiedzenie Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego kadencji 2016–2020 r., a tym samym 188 w historii Uczelni, **odbyło się 25 czerwca br.** pod przewodnictwem JM Rektora prof. dra hab. Sylwestra Czopka. Pomimo zbliżających się wakacji frekwencja była wysoka, co pokazuje, że sprawy Uczelni i zachowanie ciągłości w jego funkcjonowaniu są ważnym aspektem dla społeczności akademickiej.

Jedną z najważniejszych kwestii podczas spotkania było podjęcie uchwały nadającej tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego ks. biskupowi Kazimierzowi Górnemu. W sprawozdaniu Komisji powołanej w maju br. do oceny zasług kandydata w osobach prof. dra hab. Pawła Graty, prof. dra hab. inż. Czesława Puchalskiego oraz ks. dra hab. Janusza Miąsy, prof. UR, napisano: „Ksiądz Biskup Kazimierz Górny jest godnym kandydatem do tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego”.

Wśród wielu przesłanek Komisja wymienia zasługi Kandydata dla procesu powstania Uniwersytetu Rzeszowskiego, Jego rolę w budowie Uniwersytetu scalanego z trzech odrębnych wcześniej jednostek (Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, Filii Akademii Rolniczej w Krakowie i Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), nieustanną troskę Kandydata o rozwój młodego Uniwersytetu, wsparcie, stałą obecność, niezmienną od lat życzliwość zarówno dla Uniwersytetu Rzeszowskiego, jak i całego rzeszowskiego środowiska akademickiego.

W opinii Komisji akt nadania tytułu doktora honoris causa Biskupowi Górnemu posiada wymiar szerszy, wykraczający poza mury Uniwersytetu – o uhonorowanie Biskupa Górnego tak zaszczytnym tytułem zwrócili się do władz Uniwersytetu również rektorzy innych rzeszowskich uczelni: rektor WSPiA – Rzeszowskiej Szkoły Wyższej w Rzeszowie – prof. dr hab. Jerzy Połtuszyński, rektor Politechniki Rzeszowskiej – prof. dr hab. Tadeusz Markowski, rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie – ks. dr Paweł Pietrusiak oraz rektor Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie – dr Wergiliusz Gołąbek. Jako laudatora w postępowaniu Komisja zaproponowała prof. dra hab. Kazimierza Ożoga z Kolegium Nauk Humanistycznych.

Równie istotną kwestię posiedzenia stanowiło sprawozdanie JM Rektora prof. dra hab. Sylwestra Czopka podsumowujące nie tylko ostatni rok akademicki, ale i całą kadencję rektorską. Według Magnificencji VII kadencję władz Uniwersytetu Rzeszowskiego należy ocenić jako bardzo trudną, obfitującą w wiele problemów wynikających zarówno z przyczyn zewnętrznych (Ustawa 2.0; Szpital Uniwersytecki; pandemia koronawirusa), jak i wewnętrznych uwarunkowań (słaba ocena parametryczna, niezrównoważony budżet, niska efektywność grantowa). Ich rozwiązanie wymagało czasu, zrozumienia i wysiłku wszystkich członków wspólnoty uniwersyteckiej. Do najważniejszych punktów działalności Uczelni JM Rektor zaliczył:

- Skutecznie i bezkonfliktowo przeprowadzoną reformę Uczelni.
- Zmodyfikowanie polityki pro jakościowej, służącej osiągnięciu większej indywidualnej rozpoznawalności naukowej.
- Uzyskanie kolejnych uprawnień akademickich – 17 doktorskich i 6 habilitacyjnych.
- Uzyskanie kilku ważnych projektów (pomimo ogólnej słabej efektywności grantowej) w ramach Regionalnej Inicjatywy Doskonałości, czy też licznych grantów dydaktycznych i organizacyjnych w ramach środków NCBiR.
- Ustabilizowanie i ujednoczenie procesu kształcenia na studiach wszystkich poziomów, uzyskanie pozytywnej oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej na wszystkich akredytowanych kierunkach, powołanie nowych kierunków i form studiów (np. English Division na kierunku lekarskim).
- Zrównoważenie budżetu Uniwersytetu (lata 2018 i 2019).
- Uchwalenie *Wieloletniego programu rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego*, którego głównym elementem jest budowa Szpitala Uniwersyteckiego.

- W zakresie inwestycji – dokończenie i oddanie do użytku hali sportowej przy ul. Zelwerowicza oraz budowę m.in. Podkarpackiego Centrum Lekkoatletycznego, Centrum Badań Przedklinicznych i Klinicznych, remonty dla Kolegium Nauk Medycznych przy ul. Marszałkowskiej oraz remonty domów studenckich.

Przy wysokiej aprobacie członków Senatu zatwierdzono przedstawione sprawozdanie z działalności Uniwersytetu Rzeszowskiego w roku akademickim 2019/2020, zaakceptowano działania władz rektorskich i wyrażono pozytywną ocenę dla funkcjonowania Uczelni.

Członkowie Senatu podjęli także uchwałę w sprawie *Kodeksu etyki nauczycieli akademickich Uniwersytetu Rzeszowskiego* opierającego się na poszanowaniu uniwersalnych zasad etycznych: prawdy, sprawiedliwości, uczciwości, rzetelności, tolerancji, wolności, odpowiedzialności, życzliwości oraz lojalności. Inicjatorem powstania dokumentu był prof. dr hab. Marek Koziorowski – pełnomocnik rektora ds. badań naukowych, a twórcami członkowie Komisji ds. Nauki pod przewodnictwem prof. dra hab. n. med. Macieja Machaczki.

W sprawach osobowych pozytywnie zaopiniowano wniosek Rady Naukowej Kolegium Nauk Humanistycznych o nadanie dr hab. Annie Wydryckiej tytułu naukowego profesora w dziedzinie nauk humanistycznych oraz wnioski o powołanie (na czas trwania kadencji Senatu) do pełnienia funkcji: dyrektora Szkoły Doktorskiej UR – dra hab. Pawła Sierżęgi, prof. UR, dyrektora Biblioteki UR – dr Bożeny Jaskowskiej oraz dyrektora Wydawnictwa UR – dra Mateusza Hołojucha.

Na wniosek prorektora ds. studenckich i kształcenia pozytywnie zaopiniowano kandydatury do pełnienia funkcji dyrektorów Studium: dra Sławomira Schultisa – Studium Języków Obcych, dra Miłosza Szczudłę – Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji oraz mgra Romualda Kalinowskiego – Studium Kulturalno-Oświatowe „Resovia Saltans”.

Na wyraźną sugestię Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów podjęto uchwały w sprawie poparcia wniosku o przyznanie Uniwersytetowi Rzeszowskiemu uprawnień do nadawania stopnia doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej oraz w dziedzinie sztuki muzycznej.

Dokonano także zmian w *Regulaminie pracy Uniwersytetu Rzeszowskiego*, doprecyzowując przepisy dotyczące urlopów przyznawanych pracownikom Uczelni oraz uzupełniono *Regulamin* o przepisy związane z pracą zdalną.

Prorektor ds. studenckich i kształcenia przedstawiła główne założenia uchwały w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w roku akademickim 2021/2022 oraz uchwał w sprawie ustalenia programu studiów podyplomowych: *Zarządzanie kryzysowe w systemie bezpieczeństwa państwa* oraz *Bezpieczeństwo i ochrona danych osobowych w podmiotach leczniczych*.

Na koniec JM Rektor prof. dr hab. Sylwester Czopek podziękował członkom Wysokiego Senatu w kadencji 2016–2020 za współpracę. Zaznaczył, że choć była to kadencja trudna, należy ją ocenić jako owocną, służącą rozwojowi naszej Alma Mater w przyszłych latach.

***

24 września 2020 r. po raz pierwszy w Auli budynku D9 (Kampus Zalesie) odbyły się posiedzenia Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego nowej kadencji – 2020–2024.

Pierwsze z nich – **nadzwyczajne** – rozpoczęło się od uroczystego przekazania władzy rektorskiej wybranemu na kolejną kadencję JM prof. dr hab. Sylwestrowi Czopkowi. Tę część posiedzenia, zgodnie z Regulaminem Ceremoniału Akademickiego Uniwersytetu Rzeszowskiego, poprowadził Senator Senior prof. dr hab. Józef Gorzelany. Dokonał on symbolicznego przekazania insygniów władzy rektorskiej – nałożył Rektorowi elektowi łańcuch rektorski oraz wręczył berło i pierścień.

Inaugurując nową kadencję władz rektorskich, JM Rektor prof. dr hab. Sylwester Czopek wyraził wdzięczność za wyraz głębokiego zaufania i podziękował wszystkim tym, którzy oddali na niego głos w trakcie wyborów rektorskich. Wyraził ponadto poczucie wielkiej odpowiedzialności za Uczelnię oraz życzył całej społeczności akademickiej takiego przebiegu kolejnego czterolecia, aby móc zakończyć kadencję z poczuciem dobrze spełnionego obowiązku na chwałę naszej Almie Mater. JM Rektor zapowiedział kontynuację rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego, którego zasadniczym elementem ma być efektywność

badani naukowych oraz idea dążenia Uczelni do doskonałości naukowej skorelowanej z doskonałą działalnością dydaktyczną.

Nowo wybranym Senatorom, jako formę uhonorowania wyboru do tak zaszczytnego gremium, jakim jest Senat UR, JM Rektor wręczył listy gratulacyjne oraz legitymacje senatorskie.

Ostatnim punktem nadzwyczajnego posiedzenia było wręczenie symbolicznych upominków przybyłym na uroczystość emerytowanym profesorom: pani dr hab. Teresie Pop, prof. UR, pani prof. dr hab. n. med. Bożennie Karczmarek-Borowskiej oraz panu prof. dr hab. inż. Stanisławowi Wołowcowi. Dziękując Profesorom za wiele lat poświęconych Uczelni, JM Rektor życzył dalszych sukcesów oraz zasłużonego odpoczynku.

Po części uroczystej wrześniowego posiedzenia Senatu pod przewodnictwem JM Rektora prof. dra hab. Sylwestra Czopka odbyło się **zwyczajne posiedzenie** Senatu UR, na którym zgromadzeni podjęli szereg uchwał istotnych dla funkcjonowania Uczelni, m.in. uchwalono terminarz posiedzeń Senatu, zmieniono dotychczas obowiązujący regulamin obrad Senatu, powołano na kadencję 2020–2024 stałe komisje senackie i komisje dyscyplinarne oraz uszczegółowiono zasady i tryb ich pracy. Wskazano kandydatów na członków Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego w osobach: prof. dr hab. Elżbieta Ura, dr hab. Jan Olszewski, prof. UR, dr hab. Roman Uliasz, prof. UR oraz pozytywnie zaopiniowano sprawę przyznania dr hab. n. med. Zbigniewowi Żyliczowi statusu profesora wizytującego w Instytucie Nauk Medycznych. Zgromadzeni wyrazili również zgodę na zaciągnięcie przez JM Rektora, w imieniu Uniwersytetu Rzeszowskiego, kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym oraz zgodę na realizację zadania inwestycyjnego pn. Podkarpackie Centrum Sportu Akademickiego przy ul. Cichej w Rzeszowie.

W bloku spraw dydaktycznych m.in. zatwierdzono wzory dyplomów ukończenia studiów na UR oraz ustalono programy studiów dla kierunków: filologia rosyjska, instrumentalistyka oraz połoźnictwo. Po raz pierwszy w historii Uczelni podjęto uchwałę wprowadzającą do programów studiów zajęcia z immersyjnej nauki języka angielskiego w wirtualnej rzeczywistości.

Nowa kadencja władz rektorskich

W wyniku przeprowadzonych w naszym Uniwersytecie wyborów 1 września 2020 swoje urzędowanie rozpoczęło nowe Kolegium Rektorskie. Niezależnie od tego, czy jest to dla nich pierwsza, czy kolejna kadencja – gratulujemy, trzymamy kciuki, pokładamy nadzieję i będziemy wspierać w pracach na rzecz Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Po zakończeniu procedury wskazywania kandydatów na prorektorów na kadencję 2020–2024, rektor elekt, prof. dr hab. Sylwester Czopek zatwierdził ich formalnie. Spotkanie z nowymi prorektorami odbyło się 20 maja 2020 r. w Sali Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Poniżej prezentujemy członków Kolegium Rektorskiego kadencji 2020–2024:

prof. dr hab. Sylwester Czopek
rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego

Nauki historyczne, archeologia; związany z Uniwersytetem Rzeszowskim od początku jego istnienia (wcześniej, od 1997, w WSP); archeolog i muzealnik (w latach 1981–2008 w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie, w latach 1991–2008 jego dyrektor). Studia archeologiczne ukończył z wyróżnieniem w UMCS w Lublinie (1981), doktoryzował się w IHKM PAN w Warszawie (1989), stopień doktora habilitowanego uzyskał w Uniwersytecie Jagiellońskim (1996), a od 2003 posiada tytuł profesorski. W roku 2015 został członkiem-korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności. Od 4 kadencji jest wybierany do Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych PAN, gdzie sprawował funkcję przewodniczącego Komisji Epoki Brązu i Wczesnej Epoki Żelaza oraz Zespołu ds. Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego. Obecnie przewodniczący Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych PAN w kadencji 2020–2024. W latach 2012–2015 pełnił funkcję prezesa ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego. Był ekspertem Narodowego Centrum Nauki. W uczelni pełnił funkcję dyrektora Instytutu Archeologii (2001–2008), dziekana Wydziału Socjologiczno-Historycznego (2008–2012), prorektora ds. nauki (2012–

2016). Od grudnia 2015 był pełniącym obowiązki rektorem UR. W marcu 2016 został wybrany przez Uczelniane Kolegium Elektorów UR na rektora na kadencję 2016–2020. Wybrany ponownie na kadencję 2020–2024.

dr hab. Elżbieta Feret, prof. UR
Kolegium Nauk Społecznych

Nauki prawne, prawo finansowe. Studia prawnicze – UMCS (1996). Stopień doktora n. prawnych (Wydział Prawa i Administracji UMCS, 2004), habilitacja (WPiA UMCS, 2014). Od 1996 zatrudniona w UMCS Filia w Rzeszowie i od 2001 w UR jako asystent, następnie adiunkt i prof. nadzw. Pracowała także w WSPiA w Przemyślu (1999–2012), PWSZ w Tarnobrzegu (2009–2013). W latach 1996–1998 odbyła pozaetatową aplikację sędziowską w Sądzie Rejonowym w Rzeszowie. Była koordynatorem programu Erasmus, w ramach którego prowadziła wykłady w College of Management, Trade and Marketing w Sofii, a także w ramach programu Erasmus+ na Wydziałach Prawa: Università degli Studi Suor Orsola Benincasa w Napoli, Università degli Studi Salerno – Fisciano oraz Università degli Studi di Bari Aldo Moro. Należy do Zrzeszenia Prawników Polskich, Oddział w Rzeszowie, a od 2015 r. wpisana została do Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie. Jest także członkiem Centrum Informacji i Orga-

nizacji Badań Finansów Publicznych i Prawa Podatkowego Krajów Europy Środkowej i Wschodniej – Stowarzyszenia przy Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku oraz rady naukowej kwartalnika „Prawo budżetowe państwa i samorządu”.

W dorobku posiada ponad 100 opublikowanych artykułów i referatów, a także glosy z zakresu szeroko rozumianego prawa finansowego, 3 monografie oraz 12 odrębnych raportów przygotowanych w programie naukowo-badawczym „Dobra administracja” w 2014, finansowanym ze środków UE. Promotor ok. 210 prac licencjackich i ok. 210 prac magisterskich oraz ok. 100 prac na studiach podyplomowych. Od roku 2016 – dziekan Wydziału Prawa i Administracji na Uniwersytecie Rzeszowskim; od 2019 (po zmianie struktury UR) – dyrektor Instytutu Nauk Prawnych Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

prof. dr hab. Idalia Kasprzyk
Kolegium Nauk Przyrodniczych

Pani Profesor ukończyła studia biologiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim i również tam obroniła pracę doktorską. W roku 2012 Rada Wydziału Geograficzno-Biologicznego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie przyznała Jej stopień doktora habilitowanego. Tytuł profesora nauk ścisłych i przyrodniczych uzyskała w 2020. Głównym polem zain-

teresowań naukowych Pani Profesor Kasprzyk jest aerobiologia – dziedzina, która zajmuje się przede wszystkim różnymi aspektami długo- i krótkoterminowego występowania alergicznych zarodników grzybów i ziaren pyłku roślin w powietrzu. Pani Profesor Kasprzyk opublikowała ponad 100 prac naukowych o łącznym IF 117. Jest uznanym ekspertem w dziedzinie aerobiologii, o czym świadczy między innymi indeks Hirsha 20 czy też członkostwo w Editorial Board kilku ważnych czasopism branżowych. Jest też członkiem zarządu European Aerobiology Society. Otrzymała zespołowe wyróżnienie Wydziału Biologiczno-Rolniczego Polskiej Akademii Nauk oraz dwie nagrody Rektora UR. Za osiągnięcia organizacyjne, dydaktyczne i naukowe oraz popularyzujące naukę Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej odznaczył ją Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Obecnie Pani Profesor pełni funkcję dziekana Kolegium Nauk Przyrodniczych, a badania naukowe realizuje w Instytucie Biologii i Biotechnologii, kierując Zakładem Monitoringu Środowiska.

dr hab. Elżbieta Rokosz-Piejko, prof. UR – prorektor ds. studenckich i kształcenia

Anglista, literaturoznawca. Studiowała na Uniwersytecie Śląskim, Humbolt State University w Stanach Zjednoczonych oraz Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, którego jest absol-

wentką. Pracę dydaktyczną rozpoczęła w Kolegium Języków Obcych w Rzeszowie, na Uniwersytecie Rzeszowskim pracuje od 2002 r. W latach 2005–2016 zastępca dyrektora Instytutu Filologii Angielskiej, w latach 2016–2019 dyrektor Instytutu Filologii Angielskiej, w roku akademickim 2019/20 prodekan Kolegium Nauk Humanistycznych. W latach 2009–2016 opiekun Koła Naukowego Anglistów. Członek Polskiego Towarzystwa Studiów Amerykanistycznych, a w latach 2012–2018 także Association of Adaptation Studies. Obszar jej zainteresowań naukowych obejmuje literaturę i kulturę amerykańską oraz badania nad adaptacjami. Stopień doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa uzyskała na Uniwersytecie Śląskim w 2016 r. Z zamiłowania fotograf, członek Rzeszowskiego Stowarzyszenia Fotograficznego.

prof. dr hab. Paweł Grata
Kolegium Nauk Humanistycznych

Prof. dr hab. Paweł Grata jest absolwentem historii w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie (1995), doktorat uzyskał 16 marca 2000 r. (promotor prof. dr hab. Włodzimierz Bonusiak), stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii – historii gospodarczej otrzymał 10 czerwca 2010 r., tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych został mu nadany decyzją Prezydenta RP z dnia 25 października 2019 r.

Od roku 1995 asystent w Instytucie Historii ówczesnej WSP w Rzeszowie, od 2000 na stanowisku adiunkta, od 1 października 2010 profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Rzeszowskiego, od 1 grudnia 2019 na stanowisku profesora. W Instytucie Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego kieruje Zakładem Historii Gospodarczej i Społecznej. W latach 2012–2016 przewodniczący Komisji Wyborczej Uniwersytetu Rzeszowskiego, w okresie 2014–2016 kierownik Studiów Doktoranckich z kierunku historia, w latach 2016–2019 dziekan Wydziału Socjologiczno-Historycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, od 2019 prorektor ds. Kolegium Nauk Humanistycznych, członek Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego. Od roku 2017 prezes Zarządu Polskiego Towarzystwa Historii Gospodarczej; członek Polskiego Towarzystwa Historycznego oraz Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej, od 2016 wchodzi w skład Komitetu Redakcyjnego najstarszego polskiego czasopisma naukowego z zakresu historii gospodarczej i społecznej – „Roczników Dziejów Społecznych i Gospodarczych”, redaktor naczelny kwartalnika „UR Journal of Humanities and Social Sciences”. Od roku 2018 kieruje realizacją projektu „W drodze ku modernizacji. Niepodległa Polska i wolni Polacy w XIX–XXI wieku”. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się wokół polskiej polityki społecznej XX wieku, polityki gospodarczej II Rzeczypospolitej oraz przemian gospodarczych i społecznych w Polsce południowo-wschodniej w II połowie XX i na początku XXI wieku. Autor stu kilkudziesięciu publikacji naukowych, w tym 7 monografii, redaktor 14 monografii zbiorowych, uczestnik kilkudziesięciu krajowych i zagranicznych konferencji naukowych.

prof. dr hab. Artur Mazur
Kolegium Nauk Medycznych

Dyscyplina naukowa: nauki medyczne. Obecne stanowisko: prorektor ds. Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego; prezes European Childhood Obesity Group; kierownik II Kliniki Endokrynologii i Diabetologii Dziecięcej. Wykształcenie: 1990 – lekarz – Wydział Lekarski Akademii Medycznej im. M. Kopernika w Krakowie; 1994 – specjalista I stopnia z pediatrii; 1998 – specjalista II stopnia z pediatrii – egzamin zdany z wyróżnieniem; 2000 – dr n. med. Śląska Akademia Medyczna w Katowicach; 2010 – dr hab. n. med. – Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach; 2010 – specjalizacja z endokrynologii; 2017 uzyskanie tytułu profesora nauk medycznych. Obszar zainteresowania: endokrynologia i diabetologia dzieci; choroby rzadkie i bardzo rzadkie u dzieci w województwie podkarpackim; rola żywienia w zdrowiu publicznym. 2012 – wykłady w ESPE WINTER SCHOOL; 2009–2012 – wykłady w warsztatach European Childhood Obesity Group. Członkostwo w stowarzyszeniach zawodowych: prezes European Childhood Obesity Group (od 2013); członek Europejskiej Akademii Pediatrii (od 2010); v-ce prezes Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego (od 2010); członek Komisji Rozwoju Człowieka Polskiej Akademii Nauk (od 2007). Zweryfikowane publikacje: 215 artykułów/abstraktów w krajowych i międzynarodowych czasopismach naukowych o łącznej wartości IF 262.876.

Prześwietny Senacie wraz z całą społecznością Uniwersytetu Rzeszowskiego,

Drodzy Goście zaproszeni na dzisiejszą uroczystość – obecni w auli i przed monitorami swoich komputerów!

Rozpoczynamy dziś 20. rok akademicki w Uniwersytecie Rzeszowskim. Jest to jednocześnie pierwszy rok kadencji władz Uczelni wybranych na lata 2020–2024. Te obydwie okoliczności powodują, że nasza uroczystość ma wyjątkowy wymiar. Trudno nie zaakcentować także aktualnej sytuacji zmagania się całego świata z koronawirusową pandemią. Wystarczy spojrzeć na naszą aulę z wieloma pustymi miejscami, na nasze twarze ukryte za maseczkami. Wynika to oczywiście z obowiązujących przepisów sanitarnych. Mamy już za sobą doświadczenia poprzedniego semestru, w którym wymuszona zdalna forma kształcenia zostawiła studentów w domach, powodując całkowite opustoszenie pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów i pracowni. Przerazający był widok i cisza pustych korytarzy. To jedno z bardziej przejmujących doświadczeń.

Za kilkadziesiąt minut zaśpiewamy wszyscy tradycyjną pieśń studencką na rozpoczęcie roku akademickiego – *Gaudeamus igitur iuvenes dum sumus* [Radujmy się więc dopókiśmy młodzi]. Inna śpiewana dziś pieśń – *Gaude, mater Polonia* [Raduj się, Matko-Polsko], akcentującą zgoła inne treści, także wyraża radość. Myślę, że wielu z nas może zadawać sobie pytanie, czy dzisiaj ta radość jest uzasadniona. Odpowiedź na nie jest jednoznaczna – cieszymy się, że jest Uniwersytet Rze-

szowski, że możemy rozpoczynać kolejny, 20. rok akademicki, tak jak nakazuje tradycja, że są wśród nas nowi studenci, którzy wybrali nasz Uniwersytet jako swoją Alma Mater, że już słyszymy gwar studenckich rozmów, ciesząc się z ich obecności. W tym aspekcie obydwie pieśni nabierają bardziej niż zwykle charakteru dziękczynnego. Dzisiaj jednak muszą być rozumiane również jako swego rodzaju zaklęcie obaw i niepewności – jaki będzie ten rok akademicki i czy zdołamy go zakończyć w równie radosnych nastrojach? Zapewne będzie wymagał od nas nie tylko większego zaangażowania w badania naukowe i kształcenie, ale przede wszystkim rozsądku, dojrzałości, wzajemnego zrozumienia i współpracy. Jesteśmy bogatsi o doświadczenia płynące z uniwersyteckiego lockdownu w ostatnich mie-

siącach ubiegłego roku akademickiego. Mogę więc mieć nadzieję, że i tym razem zdamy kolejny, trudny egzamin.

Wysoki Senacie!

W dwudziesty rok naszego Uniwersytetu wchodzimy po raz pierwszy w całkowicie zmienionej strukturze i w nowych realiach prawno-organizacyjnych. Jestem przekonany, że pozwolą nam one lepiej sprostać rozlicznym wyzwaniom, przed jakimi już stoimy – np. ewaluacja dyscyplin naukowych na nowych zasadach czy zwiększone oczekiwania naszych studentów i doktorantów. Właśnie ta okoliczność powinna być priorytetowym wyzwaniem dla wszystkich nauczycieli akademickich. Minął już czas, kiedy uniwersytet definiowała sama jego nazwa.

Inaczej postrzegamy tradycyjną triadę (badania – wychowanie – nauczanie), nawet w zweryfikowanej postaci jako wyłączne zadania uniwersytetu. W zmieniającej się coraz szybciej współczesności mówi się o uniwersytecie otwartym, nowoczesnym, a nawet „jeszcze bardziej nowoczesnym”, uniwersytecie doskonałości (w szerszym pojęciu również o kulturze doskonałości), uniwersytecie jako zintegrowanym przedsiębiorstwie, a nawet rodzaju korporacji („Uniwersytet nie jest jak gdyby korporacją, ale jest nią naprawdę”). Nasz Uniwersytet to blisko 20-tysięczna zbiorowość. Jesteśmy coraz częściej zmuszani, chcąc czy nie chcąc, do zmierzenia się ze wzrastającą konkurencyjnością, której musimy sprostać. W poprzednich latach akcentowaliśmy szczególnie dwa podstawowe pojęcia – autonomię i akademickość. Są one ważne także dziś. Autonomia ma się dobrze, a akademickość coraz lepiej. Na kolejne lata ważne będzie jednak inne słowo-klucz. Jest nim doskonałość. Zdaniem Billa Readingsa (brytyjskiego literaturoznawcy, autora książki *Uniwersytet w ruinie*) „charakterystyczną cechą nowoczesnego Uniwersytetu jest posiadanie idei, która funkcjonuje jako jego referencja, jako cel i sens jego działalności”. Proponuję, aby ideą było dążenie do doskonałości naukowej, skorelowanej z doskonałą dydaktyką, a pożądaną postawą była afirmacja badań naukowych stanowiących podstawę dalszego rozwoju.

Szanowni Państwo!

Na szczegółowy bilans zamknięcia pierwszego dwudziestolecia Uniwersytetu Rzeszowskiego przyjdzie czas w trakcie zaplanowanych na czerwiec przyszłego roku uroczystości jubileuszowych. Dziś przytoczmy tylko podstawowe fakty. W zakresie rozwoju naukowego nie-

wątpliwym sukcesem jest osiągnięcie poziomu 17 uprawnień doktorskich i 6 habilitacyjnych, a rozwój naukowy kadry dokumentuje chociażby liczba 13 nowych profesur tytułarnych uzyskanych w wyjątkowym ostatnim roku. Możemy się pochwalić stałym rozwojem infrastruktury badawczej, dydaktycznej i sportowej, stabilną liczbą studentów oscylującą wokół 16 tysięcy – w ostatniej rekrutacji 15 tys. kandydatów i 5343 przyjętych (rekrutacja jeszcze się nie zakończyła). Siłą Uniwersytetu jest szerokie spektrum dyscyplin naukowych, kierunków (aż 59) i specjalności studiów reprezentujących prawie wszystkie dziedziny. To mocne atuty, ale najważniejsze jest w tym przypadku osiągnięcie czegoś, co w sporcie nazywane bywa jako team spirit, coś co stanowi o doskonałości zespołu. Byłbym wielce rad, gdyby Uniwersytet mógł być uznawany przez większość z nas za swoje *genius loci* dla spełniania własnych marzeń i realizacji indywidualnych pasji. Pamiętajmy także, że nawet najlepszy zespół powinien posiadać liderów, nie bójmy się ich kreować i przede wszystkim słuchać. W świecie, w którym nie ceni się autorytetów, uniwersytety są być może jedynym miejscem, w którym one będą zawsze.

Drodzy studenci pierwszego roku!

Bardzo ciepło witam Was wszystkich w murach naszej Alma Mater. Gratuluję sukcesu rekrutacyjnego i cieszę się, że za kilka minut dokonam uroczystej immatrykulacji Waszych przedstawicieli. Ta tradycyjna akademicka ceremonia ma dzisiaj szczególnie symboliczny charakter, ale proszę pamiętać, że w chwili gdy będę wypowiadał formułę „Przyjmuję Cię w poczet studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego”, kładąc na ramię Waszych przedstawicieli rektorskie berło, to tak

jakbym to czynił w stosunku do każdego z osobna, nowego członka naszej wspólnoty. Życzę wszystkim studentom spełnienia marzeń w dążeniu do wytyczonego celu ukończenia studiów, dodajmy, z jak najlepszym wynikiem. Proszę jednocześnie o rozsądek, rozważę i zrozumienie sytuacji, w jakiej wszyscy teraz jesteśmy. Słowa te kieruję także do całej naszej zbiorowości – studentów, doktorantów, pracowników naukowo-badawczych i dydaktycznych, administracji i obsługi. Niech ten jubileuszowy rok akademicki okaże się dla nas nie tak trudny, jak może dzisiaj wyglądać, oby obfitował w sukcesy indywidualne i zespołowe na chwałę naszego Uniwersytetu.

Vivat Academia, Vivant Professores!

Na uroczystościach inauguracyjnych roku akademickiego wspominamy nasze koleżanki, kolegów, współpracowników, których już nie ma wśród nas. W ciągu ubiegłego roku odeszli:

Zmarli pracownicy:

dr hab. prof. UR Marlena Makiel-Hędrzak – Kolegium Nauk Humanistycznych,

mgr inż. Leszek Rajzer – Kolegium Nauk Przyrodniczych

Emeryci: Krystyna Baran, Tomasz Berłowski, Cecylia Czarnek, prof. dr hab. Krzysztof Dmitruk, Eugenia Jagusztyn, Ilona Kruk, Robert Laska, Jadwiga Litwin, Czesława Łoboda, Kazimiera Majchrowska, Władysław Majchrowski, dr Halina Piżło, Tadeusz Rymarz, Stefania Rząsa, Krystyna Strycharz, Elżbieta Sulisz-Boryńska, Zofia Wieczerzak, Stanisława Wróbel, Marzena Zięba, Wojciech Zimek.

Stypendia dla wybitnych młodych naukowców – pracowników UR

17 czerwca 2020 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłosiło listę stypendystów w ramach programu stypendialnego dla wybitnych młodych naukowców wykazujących się znaczącymi osiągnięciami w działalności naukowej.

Jak podaje strona MNiSW – 15 czerwca 2020 r. – spośród 1793 wniosków osób spełniających warunki otrzymania stypendium Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wyłonił grupę 200 młodych naukowców, w tym 53 doktorantów, którym przyznał stypendium. Stypendia zostały przyznane na wnioskowany okres, a ich miesięczna wysokość wynosi 5.390 zł.

W tym znakomitym gronie znalazły się dwie osoby z Uniwersytetu Rzeszowskiego:

- dr hab. Monika Stompor-Gorący z Kolegium Nauk Medycznych/Instytut Nauk Medycznych
- dr inż. Tomasz Piechowiak z Kolegium Nauk Przyrodniczych/Instytut Technologii Żywności i Żywnienia

Akademickie święto – promocje doktorskie i habilitacyjne

30 września 2020 r. w Uniwersytecie Rzeszowskim odbyła się uroczystość promocji doktorów i doktorów habilitowanych. To jedno z ważnych wydarzeń w życiu każdego Uniwersytetu. Uroczystość, z racji trwającego w bud. A1 remontu, odbyła się w auli budynku D9 w kampusie na Zalesiu.

Po wysłuchaniu *Gaude Mater Polonia* głos zabrał Jego Magnificencja prof. dr hab. Sylwester Czopek, Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego – „Uroczystość promocji doktorskiej ma szczególny charakter. Jest ona bowiem końcowym, miłym akcentem wieloletniego trudu doktorów, niewymiernej opieki naukowej promotorów i życzliwej troski wielu ogniw instytucjonalnych naszej Uczelni.

Od ostatniej promocji doktorskiej upłynęło pół roku. W tym okresie 20 adeptów nauk humanistycznych, społecznych, biologicznych, rolniczych i nauk o zdrowiu na mocy uchwał odpowiednich rad kolegiów naszego Uniwersytetu uzyskało stopnie doktora, 7 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego.

W okresie, jaki upłynął od poprzedniej promocji,

- Rada Naukowa Kolegium Nauk Humanistycznych przyznała 7 osobom stopień doktora habilitowanego, 10 osobom stopień naukowy doktora,
- Rada Naukowa Kolegium Nauk Medycznych przyznała 4 osobom stopień naukowy doktora,
- Rada Naukowa Kolegium Nauk Przyrodniczych przyznała 4 osobom stopień naukowy doktora,
- Rada Naukowa Kolegium Nauk Społecznych przyznała 2 osobom stopień doktora”.

Doktorzy habilitowani

Prorektor Paweł Grata przedstawił sylwetki doktorów habilitowanych reprezentujących Kolegium Nauk Humanistycznych:

- dr hab. Katarzyna Trybała-Zawiślak
- dr hab. Urszula Gajewska
- dr hab. Beata Żywicka
- dr hab. Agata Kucharska-Babula
- dr hab. Grzegorz Trościński
- dr hab. Wojciech Birek
- dr hab. Arkadiusz Luboń

Po wręczeniu przez JM Rektora dyplomów przyszła kolej na promocje doktorów:

Z Kolegium Nauk Humanistycznych:

- dr Łukasz Brózda
- dr Magdalena Bobro
- dr Jakub Kwak
- dr Paweł Nowicki
- dr Damian Kardys
- dr Anna Kasiarz
- dr Tomasz Bednarz
- dr Katarzyna Gołaszewska
- dr Beata Kupczyk
- dr Adam Stanisław Czartoryski

Z Kolegium Nauk Medycznych:

- dr Anna Kremska
- dr Jerzy Kiszka
- dr Antoni Wolanin
- dr Izabela Krawczyk-Marc

Z Kolegium Nauk Przyrodniczych:

- dr inż. Marcin Kotowski
- dr inż. Marcin Dziura
- dr inż. Łukasz Dubiel
- dr Wiktoria Jordan-Stasiło

Z Kolegium Nauk Społecznych:

- dr Monika Zielińska
- dr Iwona Rzeszutek

Po złożeniu ślubowania i odebraniu gratulacji oraz wysłuchaniu *Gaudeamus Igitur* JM Rektor życzył pomyślności i kolejnych sukcesów promowanym doktorom i doktorom habilitowanym oraz ich promotorom.

Nagrody Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego

Uroczysta promocja doktorów i doktorów habilitowanych jest znakomitą okazją do wręczenia Nagród Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego. Podczas tegorocznej, która odbyła się 30 września, otrzymało je siedmioro członków społeczności akademickiej naszego Uniwersytetu.

Nagrody za uzyskanie tytułu profesora:

dr hab. Marek Nalepa – z Kolegium Nauk Humanistycznych
dr hab. Izabela Zawlik – z Kolegium Nauk Medycznych

Nagrody za uzyskanie stopnia doktora habilitowanego:

dr hab. Bogusław Kotarba – z Kolegium Nauk Społecznych
dr hab. Arkadiusz Luboń – z Kolegium Nauk Humanistycznych
dr hab. Krzysztof Przednowek – z Kolegium Nauk Medycznych

Nagrody za uzyskanie stopnia doktora:

dr Monika Zielińska – z Kolegium Nauk Społecznych
dr Ewelina Kuna – z Kolegium Nauk Przyrodniczych

Serdecznie gratulujemy wszystkim nagrodzonym.

Fot. M. Świącicki

Medal Wielki Uniwersytetu Rzeszowskiego

Podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego 2020/2021 po raz kolejny wręczony został Medal Wielki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Wyróżnieniem tym uhonorowani zostali: prof. dr Iris Pigeot-Kübler oraz prof. dr Wolfgang Ahrens, oboje z Leibniz Institute for Prevention Research and Epidemiology.

Dzięki zaangażowaniu Pani Profesor i Pana Profesora Leibniz Institute współpracuje z Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego od 2013 r. Wymiernymi efektami tej kooperacji są wspólnie prowadzone badania, publikacje naukowe oraz 11 doktoratów.

Dzięki ich wsparciu Kolegium Nauk Medycznych UR zostało m.in. przyjęte do IFamily.

Wręczone 1 października 2020 Medale Wielkie UR były 12. i 13. w historii Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Fot. M. Świącicki

Nagrody za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne w Uniwersytecie Rzeszowskim

Podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego 2020/2021, która odbyła się 1 października, wręczono nagrody za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne. W tym roku otrzymali je:

Laur Naukowy Uniwersytetu Rzeszowskiego honorujący osobę o najważniejszych osiągnięciach naukowych w ciągu ostatnich 4 lat otrzymał dr hab. Józef Cebulski, prof. UR z Kolegium Nauk Przyrodniczych.

Prof. Józef Cebulski zainspirowany jeszcze w roku 2015 przez pracowników Kolegium Nauk Medycznych podjął się zbadania widm pochodzących od tkanek miękkich w różnych stadiach zmian chorobowych (głównie nowotworowych). Okazało się, że ma to głęboki sens, i po raz pierwszy w środowisku naukowym grupa prof. Cebulskiego wykazała, że za pomocą spektroskopii ramanowskiej i podczerwieni można monitorować stan tkanek nowotworowych przed i po chemioterapii, uzyskując informacje o rokowaniach pacjenta.

W latach 2017–2020 **opublikowano 38 prac** w renomowanych czasopismach naukowych z tzw. Listy filadelfijskiej, w których prof. Cebulski jest współautorem, a przypadająca na niego wartość przeliczeniowa zdobytych punktów wynosi **2 302**.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że prof. Cebulski swoją działalnością naukową powiązał aktywnie działające zespoły

fizyków, medyków i biotechnologów z wiodących ośrodków naukowych krajowych i zagranicznych.

Laur Dydaktyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego honorujący osobę o najważniejszych osiągnięciach dydaktycznych w ostatnim roku otrzymał **dr hab. David Aebisher, prof. UR z Kolegium Nauk Medycznych**.

Dr hab. David Aebisher, prof. UR jest prodziekanem ds. English Division w Kolegium Nauk Medycznych oraz kierownikiem Zakładu Fotomedycyny i Chemii Fizycznej. Jego zajęcia na Uniwersytecie Rzeszowskim obejmują dydaktykę, pracę naukową oraz współpracę i opiekę naukową nad pięcioma doktorantami.

Specjalizuje się w fizyce laserów i interakcji laserowych z tkanką, w medycznych systemach laserowych oraz diagnostyce i terapii laserowej. W prowadzone badania aktywnie włącza studentów, czego efektem są liczne publikacje, których są oni współautorami. To właśnie te liczne publikacje odegrały kluczową rolę w podjęciu przez Kapitułę decyzji o przyznaniu w tym roku wyróżnienia, jakim jest Laur Dydaktyczny.

Kolejnym przyznawanym podczas inauguracji wyróżnieniem jest „Lider Uniwersytetu Rzeszowskiego”. Za rok 2019 nagrody otrzymali:

- W obszarze nauk humanistycznych i społecznych – **dr hab. Krzysztof Nycz, prof. UR** z Kolegium Nauk Humanistycznych,
- W obszarze nauk ścisłych, przyrodniczych, technicznych i rolniczych – **dr hab. inż. Maciej Balawejder, prof. UR** z Kolegium Nauk Przyrodniczych,
- W obszarze nauk medycznych, o zdrowiu i kulturze fizycznej – **prof. dr hab. n. med. Mirosław Markiewicz** z Kolegium Nauk Medycznych,
- W obszarze sztuki – **dr hab. Jadwiga Sawicka, prof. UR** z Kolegium Nauk Humanistycznych.

Laur Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego za rok 2019/2020 dla najlepszego absolwenta otrzymała pani **mgr Katarzyna Tereszkiwicz** z Kolegium Nauk Humanistycznych, Instytut Sztuk Pięknych.

Pani Katarzyna Tereszkiwicz ukończyła jednolite studia magisterskie na kierunku grafika, osiągając średnią ocen 4,84. Z wynikiem bardzo dobrym obroniła pracę magisterską pt. *Konsekwencje czasu w twórczości własnej*, napisaną pod opieką dr Anny Steligi z Instytutu Sztuk

Pięknych Kolegium, Nauk Humanistycznych. W trakcie studiów magisterskich dała się poznać jako ambitna i aktywnie działająca osoba na rzecz studenckiego środowiska artystycznego. Absolwentka uczestniczyła w konkursach oraz wystawach międzynarodowych, osiągając w nich liczne sukcesy. Brała udział w projektach naukowo-artystycznych oraz plenerach. Jej prace były nagradzane, m.in. II nagroda na Międzynarodowym Plenerze Malarskim „Okolice malarstwa”.

Fot. M. Świąćicki

Odznaczenia państwowe

Podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego nauczyciele akademicy otrzymali odznaczenia państwowe: Krzyże Zasługi i Medale za Długoletnią Służbę. Odznaczenia w imieniu Prezydenta RP wręczyła wojewoda podkarpacki pani dr Ewa Leniart.

Złotym Krzyżem Zasługi odznaczeni zostali: prof. dr hab. inż. Ewa Czyż; dr hab. Stanisława Kanas, prof. UR; dr hab. Józef Jerzy Kierski, prof. UR.

Srebrnym Krzyżem Zasługi odznaczeni zostali: dr hab. n. o zdr. Edyta Barnaś, prof. UR; dr hab. Rafał Hakalla, prof. UR; dr hab. Maria Krauz, prof. UR; dr hab. Ewa Oronowicz-Kida, prof. UR; dr hab. Magdalena Patro-Kucab, prof. UR; dr hab. Małgorzata Sznajder, prof. UR; dr hab. inż. Jadwiga Topczewska, prof. UR; dr hab. Waław Wierzbieniec, prof. UR; prof. dr hab. Marian Cholewa; dr Wiesława Walc; dr Anna Mazurkiewicz.

Brązowym Krzyżem Zasługi odznaczeni zostali: dr hab. Agnieszka Myszka, prof. UR; dr hab. inż. Tomasz Dudek, prof. UR; dr hab. Paweł Jakubczyk, prof. UR; dr Dorota Grabek-Lejko; dr Marta Rzepecka; dr Robert Słabczyński.

Medalem Złotym za Długoletnią Służbę odznaczeni zostali: dr hab. inż. Zbigniew Czerniakowski, prof. UR; dr hab. Stanisław Domoradzki, prof. UR; prof. dr hab. n. wet. Marek Koziorowski; dr hab. Jacek Żebrowski, prof. UR; dr Stanisław Dłuski; dr Sławomir Schultis; mgr Tomasz Świątek.

Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę odznaczeni zostali: prof. dr hab. Andriej Sybirny; dr Maria Zadarko-Domaradzka; dr Adam Najdecki; mgr inż. Wiesława Janusz; mgr Joanna Mróz; mgr Grażyna Szybiak.

Medalem Brązowym za Długoletnią Służbę odznaczeni zostali: mgr Agnieszka Bar; mgr inż. Norbert Czuba; mgr inż. Anna Dudek; mgr inż. Iwona Wania.

Prof. dr hab. Sylwester Czopek przewodniczącym Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych PAN

Prof. dr hab. Sylwester Czopek został wybrany przewodniczącym Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych Polskiej Akademii Nauk na kadencję 2020–2024.

Zakres działania Komitetu:

Archeologia pradziejowa i starożytna oraz archeologia średniowiecza i czasów nowożytnych wraz z dyscyplinami z nimi współpracującymi. Komitet został powołany w 1990 r. Pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Unią Archeologii Słowiańskiej (MUAS). Prezydium Komitetu pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Unią Nauk Pre- i Protohistorycznych (UISPP).

Prof. dr hab. n. med. Artur Mazur członkiem Komitetu Rozwoju Człowieka PAN

Prorektor ds. Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, prof. dr hab. n. med. Artur Mazur został wybrany na członka Komitetu Rozwoju Człowieka PAN na kadencję 2020–2023 r. Pan Profesor został członkiem Prezydium Komitetu.

Komitet swym zakresem działania obejmuje nauki medyczne dotyczące wieku rozwojowego człowieka oraz pokrewne dyscypliny naukowe zajmujące się fizjologią i patologią rozwoju, z uwzględnieniem wpływu zmieniających się uwarunkowań środowiskowych, psychospołecznych, gospodarczych i kulturowych.

Komitet został powołany w 1975 r.

Pierwsze posiedzenie Komitetu nowej kadencji poświęcone było COVID-19 i odbyło się 8 września 2020 r.

W programie części naukowej posiedzenia przedstawione zostały następujące zagadnienia:

1. Dr hab. n. med.

Maria Pokorska-Śpiewak:
„Obraz kliniczny COVID-19 u dzieci”

2. Dr hab. n. med. Ernest Kuchar:

„Pediatria wieloukładowa choroba zapalna związana z COVID-19 (PIMS)”

3. Prof. dr hab. n. med. Teresa Jackowska:

„Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego i Konsultanta Krajowego w dziedzinie pediatrii związane z postępowaniem u dzieci w dobie pandemii COVID-19”.

Dr hab. Agnieszka Myszka, prof. UR powołana do Państwowej Komisji ds. Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego

Dr hab. Agnieszka Myszka, prof. UR, pracownik Zakładu Onomastyki w Instytucie Polonistyki i Dziennikarstwa, jest członkiem Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego w kadencji 2020–2024.

Językoznawca, logopeda i glottodydaktyk; absolwentka filologii polskiej (UJ) i studiów podyplomowych logopedii (UMSC). Doktorat (2004) i habilitacja (2016) w zakresie językoznawstwa polskiego (UR).

Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół badania różnych kategorii nazw własnych w aspekcie synchronicznym i diachronicznym. Ponadto zajmuje się aspektami dydaktycznymi badań historycznojęzykowych oraz glottodydaktyką. Jest autorką trzech monografii naukowych poświęconych m.in. nazewnictwu Rzeszowa, współautorką podręcznika akademickiego (*Na tropach przeszłości języka. Fonetyka*) oraz autorką kilkudziesięciu artykułów publikowanych w Polsce i za granicą. Redaktor i współredaktor kilkunastu monografii naukowych, w tym serii wydawniczej „Głos – Język – Komunikacja” poświęconej glottodydaktyce oraz zaburzeniom kompetencji komunikacyjnych.

Odbyła osiem staży naukowych i dydaktycznych, krajowych i zagranicznych (m.in. Włochy, Portugalia, Brazylia, Finlandia). Od 2010 r. kieruje studiami podyplomowymi logopedii i neurologopedii. Jest członkinią Komisji Onomastyki Słowiańskiej przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów, Polskiego Towarzystwa

Onomastycznego, Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego. Należy do komitetu redakcyjnego czasopism „Logopedia Silesiana” (UŚ) i „Słowo”. Studia językoznawcze (UR). Obecnie pełni obowiązki dziekana Kolegium Nauk Humanistycznych.

Przebudowa rektoratu przy al. Rejtana

28 sierpnia 2020 r. JM Rektor prof. dr hab. Sylwester Czopek podpisał umowę z firmą BAUDZIEDZIC Sp. z o.o. reprezentowaną przez prezesa Zarządu – Rafała Dziejica na przebudowę budynku A1, zlokalizowanego przy al. T. Rejtana 16c (Rektorat) Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Zgodnie z założeniami prace potrwać około 1,5 roku. Całościowy koszt inwestycji wyniesie blisko 16,5 mln zł. Środki na przebudowę pochodzą z tzw. obligacji, tj. dodatkowej dotacji przyznanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Na czas trwania prac Biuro Rektora będzie funkcjonowało w bud. D2 (tzw. Dworku) w kampusie UR na Zalesiu.

Fot. M. Świącicki

Porozumienie o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim i Jednostką Wojskową Nr 2305 – GROM

Maciej Brożyna

28 sierpnia 2020 r. doszło do spotkania, na którym podpisano porozumienie o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim reprezentowanym przez rektora UR – prof. dra hab. Sylwestra Czopka oraz Jednostką Wojskową Nr 2305 reprezentowaną przez płk. Grzegorza Mikłusiaka – dowódcę ww. Jednostki. Jest to ważny krok z punktu widzenia reprezentantów obu stron w zakresie zabezpieczenia medycznego żołnierzy Wojsk Specjalnych i prowadzenia prac naukowych i badawczych.

Kilka lat temu, podczas najstarszego festiwalu podróźniczego w Polsce „OSOTT” organizowanego przez Uniwersytet Rzeszowski, spotkali się ludzie, których połączyły pasje: medycyna, nauka i podróże – prof. dr n. med. Andrzej Urbanik (lekarz, podróżnik), dr Maciej Brożyna (ratownik, podróżnik) oraz dr n. med. Przemysław Guła (lekarz, ratownik, podróżnik). Dzięki wspólnym pomysłom i możliwościom, jakie daje UR oraz JW GROM, stworzyli projekt i plan badań. Efektem tego było sformalizowanie wspólnych przedsięwzięć poprzez podpisanie wspomnianego porozumienia o współpracy.

Mając na uwadze posiadanie przez strony specyficznego doświadczenia, wysoko wykwalifikowanej kadry oraz dysponowanie nowoczesnym warsztatem badawczym i medycznym, współpraca pomię-

dzy UR i JW 2305 ma służyć prowadzeniu badań naukowych w zakresie szeroko rozumianej medycyny, a także wprowadzaniu innowacyjnych rozwiązań wynikających z realizacji celów porozumienia. Kooperacja będzie realizowana w formie wymiany doświadczeń w ramach wspólnych badań naukowych i organizowanych przez strony spotkań, seminariów i prezentacji. Wyniki prowadzonych analiz i badań będą mogły zostać wykorzystane w praktyce, do publikacji naukowych oraz prowadzenia dalszych prac naukowych i badawczych.

Kierownikiem projektu badawczego w realizacji porozumienia został prof. dr hab. n. med. Artur Mazur, a jego pełnomocnikiem do spraw logistyki i realizacji badań dr Maciej Brożyna z Kolegium Nauk Medycznych UR.

Jednostka Wojskowa Nr 2305 (Jednostka Wojskowa GROM) została sformowana 13 lipca 1990 r. jako pierwsza formacja zdolna do realizacji pełnego spectrum operacji ochronnych i kontrterrorystycznych w kraju i poza granicami. JW GROM z dumą dziedziczy i kontynuuje tradycje cichociemnych – żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych z czasów II wojny światowej.

Do służby w GROM-ie trafia starannie wyselekcjonowana grupa ludzi, która spełnia wysokie wymagania. Charakter ich służby jest porównywalny do uprawiania sportów ekstremalnych, czego konsekwencją są liczne urazy i kontuzje oraz czasowa lub całkowita niezdolność do realizacji statutowych zadań wykonywanych przez Jednostkę.

Myślą przewodnią porozumienia jest, aby poprzez różnorodne badania i testy mieć możliwość stwierdzenia, jakie zmiany zachodzą w organizmie pod wpływem ekstremalnych warunków. Zdobyta wiedza zostanie wykorzystana do opracowania programów medycyny prewencyjnej przygotowujących i chroniących żołnierzy przed oddziaływaniem niekorzystnych czynników. Badania wpłyną również na zwiększenie efektywności psychologicznej żołnierzy, np. zdolności szybkiego uczenia się, radzenia sobie ze stresem, emocjami.

Dzięki podjętym pracom badawczym grupa tworząca zespół, w skład którego wchodzi lekarze, fizjoterapeuci, dietetycy, instruktorzy przygotowania fizycznego oraz psychologowie z Uniwersytetu Rzeszowskiego, opracuje metody pozwalające, by jak najlepiej przygotować żołnierzy do trudów służby i zmniejszyć ryzyko kontuzji.

Wyrażamy nadzieję, że działania przyczynią się do powstania platformy umożliwiającej wymianę doświadczeń z badań prowadzonych w ośrodkach współpracujących z JW 2305, wśród których są: Woj-

skowy Instytut Medyczny w Warszawie, Uniwersytet Medyczny w Łodzi i Akademia Wychowania Fizycznego w Gdańsku – dla dobra nauki, a przede wszystkim dla dobra żołnierzy Sił Zbrojnych RP.

Program oraz cel naszych badań prowadzonych na Uniwersytecie Rzeszowskim traktujemy jako potrzebę służby dla Ojczyzny i cieszymy się, że oficjalna inauguracja współpracy ma miejsce w czasie przypadającym na rok 30-lecia istnienia Jednostki Wojskowej GROM.

Fot. M. Święcicki

Nowy Profesor w Kolegium Nauk Przyrodniczych

Józef Gorzelany jest absolwentem Akademii Rolniczej we Wrocławiu na Wydziale Rolniczym. Dyplom magisterski uzyskał w 1979 r. i w tym samym rozpoczął pierwszą pracę zawodową w Zakładzie Doświadczalnym Agromet Pilmet we Wrocławiu.

Po powrocie na Podkarpacie pracował w latach 1981–2011 na stanowisku asystenta, starszego asystenta, adiunkta i starszego wykładowcy w Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Zamiejscowy Wydział w Rzeszowie i na Wydziale Biologicznym Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W latach 1983–1987 przebywał na stacjonarnych studiach doktoranckich na Wydziale Mechanizacji w Wyższej Szkole Rolniczej w Nitrze (Słowacja). W roku 1987 obronił pracę doktorską pt. *Energetická analýza jednotlivých postupov pri pestovaní cukrovej repy (Analiza energetyczna wybranych zabiegów w produkcji buraków cukrowych)* i decyzją Rady Naukowej Wydziału Mechanizacji otrzymał tytuł doktora nauk rolniczych i leśnych w zakresie technika rolnicza i leśna. W okresie studiów doktoranckich odbył naukowe studyjne staże w Instytutach Badawczych w Pradze i Bratysławie (Czechosłowacja).

W roku 2012 na podstawie oceny dorobku naukowego i przedstawionej rozprawy habilitacyjnej pt. *Skúmanie vplyvu základných faktorov na technicko-ekonomickú efektívnosť pestovania cukrovej repy (Badanie wpływu podstawowych czynników na techniczno-ekonomiczną efektywność uprawy buraków cukrowych)* uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych.

Postanowieniem z dnia 11 maja 2020 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał mu tytuł profesora nauk rolniczych.

Z chwilą podjęcia pracy w Katedrze Technologii Produkcji Roślinnej Zamiejscowy Wydział w Rzeszowie uczestniczył w rozwiązywaniu naukowo-badawczego projektu „Wpływ zachwaszczenia plantacji ziemniaka na wysokość plonu i jego strukturę oraz uszkodzenia mechaniczne bulw w czasie zbioru kombajnem”. Uczestniczył również jako wykonawca w rządowym programie badawczym CPBR 10.20 „Doskonalenie gospodarki rolnej i leśnej na terenach górskich”. Po obronie pracy doktorskiej w 1987 r. w Nitrze i powrocie do Polski zainteresowania naukowe prof. Józefa Gorzelanego koncentrowały się wokół problematyki wpływu wybranych czynników agrotechniki na plonowanie i właściwości mechaniczne produktów rolnych. Największy jednak nacisk w swoich badaniach w latach 1993–2010 położył na zagadnieniu kosztowności i energochłonności produkcji różnych produktów rolnych, wypracowując metodykę obliczania kosztów i nakładów energetycznych w produkcji rolnej, szkółkarskiej i sadowniczej. Cechą charakterystyczną zainteresowań i działalności prof. Józefa Gorzelanego było podejmowanie nowych wyzwań wynikających z potrzeb praktyki i przez nią wskazywanych. Zainicjował powołanie zespołu do produkcji i opracowania technologii produkcji podkładek wegetatywnych pod jabłonie metodą mikrorozmnażania oraz prowadzenie badań na elitarniej plantacji matecznej. Inicjatywa uzyskała bardzo duże wsparcie Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach, Ośrodka Elitarnego Materiału Szkółkarskiego w Prusach oraz Związku Szkółkarzy. Po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego w swoich badaniach prof. Józef Gorzelany wiele uwagi poświęcił innowacjom produktowym i technologicznym. Do wartościowych osiągnięć w tym zakresie należało opracowanie metody kieszonowania ogórków poddanych procesowi ozonowania w celu poprawy ich jakości technologicznej (uzyskany patent w 2018 r.). Kolejnym ważnym dla rozwoju nauki, szczególnie dla praktyki rolnej, obszarem badawczym było opracowanie innowacyjnych nawozów dolistnych i doglebowych na bazie alternatywnego źródła fosforu w ramach projektu BIOSTRATEG. Wymiernym efektem prowadzonych badań są 2 patenty uzyskane w roku 2019 i 2020. Od czerwca 2018 r. prof. Józef Gorzelany uczestniczy w realizacji projektu badawczego w ramach programu Współpraca M16 z ARiMR pt. „Zaimplementowanie i dostosowanie do warunków klimatyczno-glebowych Polski innowacyjnej technologii produkcji owoców z zamkniętym systemem nawadniania i biofortyfikacji jodem i selenem na przykładzie żurawiny”. Od 2 lat uczestniczy również w badaniach surowców i produktów zielarskich pod kątem oceny wpływu zastosowanego ekologicznego podłoża na wielkość plonu, ilość wybranych substancji biologicznie czynnych w roślinach oraz metody suszenia na zmianę właściwości i jakość produktu finalnego. Wyniki swoich badań przedstawił na licznych naukowych konferencjach w Polsce, na Ukrainie i Słowacji. Uczestniczył również czynnie na licznych seminariach i spotkaniach z rolnikami poświęconych praktycznemu wykorzystaniu wyników badań. Dotyczyły one głównie ograniczenia strat produktów rolnych w czasie zbioru i przechowy-

wania oraz oceny efektywności ekonomicznej i energetycznej przy wprowadzaniu nowych technologii w produkcji rolnej.

Prof. Józef Gorzelany jest autorem 191 pozycji bibliograficznych, w tym:

105 to oryginalne recenzowane prace twórcze w czasopiśmie i zeszytach naukowych, 1 – przewodnik do ćwiczeń, 21 – monografii, 38 – prac naukowych w materiałach z konferencji krajowych i zagranicznych, 26 – komunikatów i doniesień naukowych z konferencji zagranicznych i konferencji krajowych oraz 3 patenty i 1 wynalazek. Według punktacji MNIŚW łączna liczba punktów za dorobek wynosi ponad 2000. Łączna wartość IF = 43.38

Prace zostały opublikowane w krajowych i zagranicznych czasopiśmie, m.in.: *Acta Universitatis Cibiniensis Series E: FOOD TECHNOLOGY*, *Acta Agrophycica*, *Bibliotheca Fragmenta Agronomica*, *Energy*, *International Agrophysics*, *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *Journal of Food Science and Technology*, *Journal of Functional Foods*, *Journal of Elementology*, *Ozone: Science & Engineering*, *Polish Journal of Soil Science*, *Sustainability*.

Od początku pracy na stanowisku nauczyciela akademickiego prof. J. Gorzelany prowadził zajęcia dydaktyczne ze studentami na pięciu kierunkach: rolnictwo, technologia żywności i żywienie człowieka, odnawialne źródła energii i gospodarka odpadami, ochrona środowiska i architektura krajobrazu. Były to głównie przedmioty kierunkowe, m.in. technika rolnicza i eksploatacja maszyn rolniczych, maszynoznawstwo przemysłu spożywczego, technologie bioenergetyczne oraz mechanizacja prac w obszarach zieleni. Pod kierunkiem prof. Józefa Gorzelanego przygotowano ponad 140 prac magisterskich, inżynierskich i licencjackich. Ponadto był również recenzentem 168 prac dyplomowych.

Jako nauczyciel akademicki współpracuje ze Słowackim Uniwersytetem Rolniczym w Nitrze, Państwowym Uniwersytetem Rolniczym we Lwowie, Uniwersytetami Rolniczymi w Krakowie, Lublinie, Poznaniu i we Wrocławiu oraz wieloma firmami i zakładami przemysłu rolno-spożywczego. Oprócz działalności naukowej i dydaktycznej prof. UR Józef Gorzelany dużo czasu i wysiłku poświęca pracy organizacyjnej na rzecz studentów i pracowników UR. W latach 2001–2013 pracował jako przewodniczący w Uczelnianej Komisji Socjalnej, od 2005 r. jest wiceprzewodniczącym Uczelnianej Komisji NSZZ Solidarność UR. W latach 2008–2012 był w składzie uniwersyteckiego Senatu. Należy do PTA, PTTŻ i SITO w Rzeszowie. W latach 1998–2004 reprezentował Podkarpacie w radzie programowej Ośrodka Elitarnego Materiału Szkółkarskiego w Prusach. Ponadto prof. Józef Gorzelany pełni funkcję zastępcy redaktora *Agricultural Engineering*, sekretarza czasopisma *ECONTECHMOD* i jest członkiem Komitetu Naukowego czasopisma *IPS* i *TEKA*.

Habilitacje

Kolegium Nauk Humanistycznych

**dr hab. Małgorzata Drozd-Witek,
prof. UR**

MAŁGORZATA DROZD-WITEK urodziła się w 1978 r. w Łańcucie. Absolwentka Instytutu Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Dyplom z wyróżnieniem na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych uzyskała w 2002 r. w Pracowni Malarstwa prowadzonej pod kierunkiem prof. Ireny Popiołek-Rodzińskiej oraz w Pracowni Grafiki Warsztatowej pod kierunkiem prof. Andrzeja Pietscha.

Od roku 2003 pracuje w Zakładzie Malarstwa macierzystej uczelni. Pełniła funkcję asystenta kolejno w pracowniach malarstwa prof. Ireny Popiołek-Rodzińskiej i prof. Jadwigi Szmyd-Sikory.

Pracę doktorską obroniła w 2013 r. na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, uzyskując stopień doktora w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne. Opiekę promotorską sprawowała prof. Teresa Żebrowska z Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie.

Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki uzyskała 28 stycznia 2020 r. Uchwałą Rady Dyscypliny Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, która jednomyślnie przyjęła opinię Komisji Habilitacyjnej.

Obecnie jest pracownikiem badawczo-dydaktycznym na stanowisku profesora UR. Prowadzi zajęcia z malarstwa, rysunku i gramatyki rysunku na kierunku sztuki wizualne i grafika oraz dodatkowo zajęcia z malarstwa i rysunku dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku UR. Zrecenzowała 80 prac licencjackich i magisterskich z dziedziny sztuki.

W pracy twórczej zajmuje się malarstwem, rysunkiem i grafiką. W dorobku posiada 18 nagród i wyróżnień za twórczość artystyczną.

Jest autorką prac zamieszczonych w polsko-niemieckim tomie poezji Janusza Szubera *Esej o niewinności* (Dresden–Wrocław 2015).

Zorganizowała 16 wystaw indywidualnych oraz brała udział w przeszło 160 ekspozycjach zbiorowych ogólnopolskich i międzynarodowych w kraju i za granicą (Austria, Belgia, Bułgaria, Francja, Niemcy, Rumunia, Słowacja, USA, Węgry, Włochy).

Kwalifikowała się do udziału w znaczących konkursowych przeglądach sztuki;

ostatnio było *19th World Art Print Annual – Mini Print 2020* w Sofii.

Podstawę przewodu habilitacyjnego stanowił cykl 22 obrazów wykonany przy użyciu różnych technik malarskich na płóciennych krosnach opatrzony tytułem *Fragments. Trwałość nietrwałości*. Dzieło upubliczniono w rzeszowskiej Galerii r_z/ORz ZPAP (20.03–08.04.2019) oraz w Galerii Sztuki Współczesnej BWA w Olkuszu, w ramach V Festiwalu Sztuki i Muzyki Sakralnej Olkusz 2019 (19.04–06.05.2019).

Kolegium Nauk Humanistycznych

dr hab. Agnieszka Lech-Bińczycka

Na podstawie analizy przedstawionej dokumentacji postępowania habilitacyjnego dzieła habilitacyjnego pod tytułem „Ja-Ona” oraz autoreferatu Rada Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach uchwałą z dnia 15 maja 2020 r., nadała pani dr Agnieszce Lech-Bińczyckiej stopień doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Pani doktor jest absolwentką Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego, kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. Dyplom z wyróżnieniem uzyskała w 2008 r. w pracowni wkleśłodruku prof. Włodzimierza Kotkowskiego. Jest stypendystką Fundacji im. Tadeusza Kulisiwicza (2008). Na podstawie rozprawy doktorskiej „Ciało Materii” oraz cyklu prac wykonanych w pracowni

profesora Henryka Ozoga Rada Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie 29 czerwca 2011 r. nadała jej stopień doktora.

Od roku 2012 jest zatrudniona na stanowisku adiunkta w Zakładzie Grafiki Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego, a od 2020 r. na stanowisku profesora UR w Zakładzie Grafiki

Warsztatowej i Teorii Sztuki Instytutu Sztuk Pięknych. Obecnie jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym. Prowadzi wykłady z historii grafiki oraz zajęcia w pracowni druku wklęsłego. Swoje prace realizuje w technikach wklęsłodru-

kowych, głównie w unikatowej technice odprysku korundowego.

Wśród najważniejszych osiągnięć Agnieszki Lech-Bińczyckiej należy wymienić: wyróżnienie w II Ogólnopolskim Konkursie Grafiki Artystycznej „Grafiteka 2019”, Warszawa; III nagrodę w konkursie „Obraz – Grafika – Rzeźba – Rysunek Roku 2018”, BWA Rzeszów; wyróżnienie w konkursie „W stronę dawnych Mistrzów”, Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego; III nagrodę w Przeglądzie Sztuki Młodych, Podkarpacki Festiwal Sztuki; Wyróżnienie Przewodniczącego Jury w II Ogólnopolskim Triennale Granice Rysunku.

Ponadto brała udział w ponad 100 wystawach ogólnopolskich i międzynarodowych w kraju i za granicą, m.in.: 2020 – Athens Open art, Art Number 23, Thisio, Ateny; VII Bial International de Grabado Aguafuerte 2020, Hiszpania;

International Virtual Engravist Printmaking Bial, Turcja; 6th Graphic Art Biennial of Szeklerland, Rumunia; 2019 – Bucharest International Print Biennale 2019, Rumunia; Maxi Print Berlin 2019, Niemcy; 2 International Print Biennale Yerevan 2019, Armenia; 20th International Print Biennial Varna, Bułgaria; 7th Guanlan International Print Biennial, Guanlan, Chiny; 2018 – 10 Triennale Grafiki Polskiej, Katowice; International Biennial Print Exhibit: 2018 ROC, Tajwan; 2013 – Międzynarodowe Triennale Grafiki, Kraków – Stambuł, Turcja; 2012 – 8 Triennale Grafiki Polskiej, Katowice; 2010 – Międzynarodowe Triennale Grafiki, Oldenburg; Druckfrisch. Wieder; 2009 – 6 Ogólnopolskie Biennale Grafiki Studenckiej, Poznań; 7 Triennale Grafiki Polskiej, Katowice; Grand Prix Młodej Grafiki Polskiej – Kraków; 2008 – Kulisiewicz i Jego stypendyści, Warszawa.

Kolegium Nauk Przyrodniczych

dr hab. Rafał Reizer

Rafał Reizer ukończył studia w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszo-

wie (obecny Uniwersytet Rzeszowski) w 2000 r. W lutym 2001 r. rozpoczął pracę w Instytucie Techniki na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym. Pięć lat później odbył staż naukowy w Center for Precision Metrology w University of North Carolina at Charlotte w USA, w ramach którego prowadził badania stanowiące materiał do rozprawy doktorskiej. W roku 2009 uzyskał stopień doktora nauk technicznych w dyscyplinie budowa i eksploatacja maszyn na Wydziale Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej, broniąc rozprawę doktorską pt.: *Modelowanie struktury geometrycznej powierzchni kształtowanej procesami ściernymi*, której promotorem był prof. dr. hab. inż. Paweł Pawlus.

W styczniu 2020 r., na podstawie uchwały Rady Dyscypliny Inżynierii Mechanicznej

Politechniki Rzeszowskiej uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk inżyniersko-technicznych w dyscyplinie inżynieria mechaniczna. Obecnie pełni funkcję kierownika Laboratorium Inżynierii Wytwarzania w Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej. Od 1 lutego 2020 r. pracuje również na stanowisku profesora UR w Kolegium Nauk Przyrodniczych

Zainteresowania naukowe dra hab. Rafała Reizera oscylują wokół zagadnień związanych z metrologią, analizą oraz modelowaniem struktury geometrycznej powierzchni z uwzględnieniem zmian struktury geometrycznej powierzchni na drodze technologicznej lub eksploatacyjnej.

Już tak jest w ludzkich społecznościach, że związki między językiem a tym, co dzieje się w danej społeczności, zwłaszcza w jej życiu codziennym i publicznym, są uniwersalne i obustronne. Rzeczywistość potężnie wpływa na język, jest pierwszym czynnikiem zmian językowych, a z kolei język wpływa na rzeczywistość, którą nie tylko przekazujemy w słowach, ale często ją słowami zmieniamy, a nawet zaklinamy. Język zawsze odbija to, czym żyje dana wspólnota, jak działa, jakie są jej losy – nie tylko powodzenia, dni szczęśliwe, ale także klęski, niepowodzenia, frustracje i zagrożenia.

Język w czasach pandemii

Kazimierz Ożóg

Od grudnia 2019 roku cały świat żyje tym, co nazywane jest obecnie jako zjawisko globalne, uniwersalne **pandemią koronawirusa**. Zrazu były to niepozorne, traktowane raczej jako mała sensacja, po prostu codzienne newsy, medialne sygnały, że tam w dalekich Chinach, w prowincji Wuchan szerzy się nieznany wcześniej wirus, bardzo zaraźliwy i niosący dużą śmiertelność zakażonych, zwłaszcza osób starszych. Najgroźniejsze, budzące grozę było to w tych relacjach medialnych, że nie mamy lekarstwa na tę chorobę, a niekiedy brakuje respiratorów. Korzystający z mediów odsuwali jednak te informacje na drugi, trzeci plan – „do nas to nie dojdzie”, myśleliśmy. Podobnie czynili politycy. A potem zdumienie i zaskoczenie. Martwota pustych ulic, pustych szkół,

uczelni, zamknięte granice, obawa przed każdym spotkaniem.

Jakie słowa wyrażają to niebywałe zjawisko? Najważniejszym słowem jest, oczywiście, **koronawirus**. Z pewnością będzie to w ogłaszonym systematycznie konkursie słowo roku 2020. Wszyscy wiedzą, jak te drobnoustroje wyglądają, bo media starego i nowego typu przedstawiają nieustannie ich zdjęcia. W języku polskim mamy tu zestawienie dwóch rzeczowników w mianowniku. To rzadki stosunkowo typ wyrazów złożonych, gdyż język polski lubi dawać między członami interfiks -o-, dlatego też niektórzy z nas błędnie mówili na początku **koronowirus**. Teraz już najczęściej upraszczamy i mówimy: *Boję się tej korony*, albo *Chodzi*

o to, żeby się nie dać wirusowi. **Koronawirus** rezerwujemy dla kontaktów publicznych i oficjalnych wypowiedzi. Interesująca jest oficjalna nazwa choroby wywołanej przez koronawirus. Choroba ta nazywa się COVID-19. Znowu język polski przyjął tu wygodny wyraz międzynarodowy, angielski. Jest to skrótowiec, a więc konstrukcja częsta w polszczyźnie: *co* (wymawiane jako *ko*) – to skrót od *corona*, *vi* – to *virus*, *d* – to pierwsza litera słowa *disease* 'choroba', zaś cyfra 19 oznacza rok, w którym to szaleństwo się zaczęło. Koronawirus nie jest jeszcze chorobą, tylko jest przyczyną groźnej choroby zakaźnej. I tu już mamy dwa bardzo stare wyrazy polskie *choroba* i to jeszcze *zakaźna*. Słowo **choroba** jako 'negatywny, dysfunkcyjny stan człowieka' ma pochodzenie indoeuropejskie (sprzed 4 tys. lat), etymologicznie związany ten wyraz jest z *robakiem*, *chrobakiem*, który w jakiś sposób w chorobie toczy nasze ciało. *Zakaźny* to przymiotnik, a jest on związany z dawnym czasownikiem *kazić* 'niszczyć', a więc *choroba zakaźna* to 'choroba bardzo niszcząca człowieka, przechodząca z jednej osoby na drugą'. To przechodzenie odbywa się przez **morowe powietrze**, które jest świetnym do transmisji choroby medium. Wyraz *morowy* ma również bardzo stary rdzeń (*mor-*, *mar-*, *mrt-*), jest to częstka

indoeuropejska, znaczy ona śmiertelny, *mrt* to śmierć. *Morowe powietrze zaraża*, czyli przekazuje chorobę, czasownik *zarażić* związany jest z fizycznymi uderzeniami, biciem ciała; w dawnej polszczyźnie wyznaczane te słowa były przez *razy*, *dostać razy* znaczyło *być bitym*. A więc w samym *zarażeniu* mamy już *uderzenie* i *bicie*. Zatem używany niekiedy rzeczownik *zaraza* zawiera już fizyczny atak, zamach na człowieka. Powszechnie jednak używa się terminów medycznych *epidemia*, *pandemia*. Terminy te mają greckie pochodzenie, *epidemia* to greckie zestawienie *epi-* 'przyimek na', zaś drugi wyraz to *demo* 'lud', zatem dosłownie *epidemia* to coś złego 'na lud', czyli coś złego, co spada na wszystkich członków danej wspólnoty. Tutaj tym złem jest groźba powszechnej choroby. Natomiast wyraz *pandemia* został utworzony przez dodanie do *epidemii* przedrostka *pan-* znaczącego 'powszechność, całość'. *Pandemia* to choroba zakaźna występująca na całym świecie. Obrona przed infekcją (też słowo łacińskie) koronawirusem zasadza się głównie na *izolacji* i *maksymalnym ograniczeniu kontaktów społecznych*. Znowu mamy słowa, które często są używane w czasie epidemii. Ciekawa jest *izolacja*, ten wyraz pochodzi z łaciny i dosłownie znaczy 'być na odrębnej wyspie'. Tak oddzielamy

się jedni od drugich, aby się nie *zarazić, zakazić, zainfekować*, jak bylibyśmy na odrębnej, dalekiej wyspie. Ważna jest *kwarantanna*, słowo to znaczy 'czterdzieści dni'. Czterdzieści to liczba symboliczna. Jezus pościł czterdzieści dni na pustyni. Żydzi wędrowali po pustyni z Egiptu do Ziemi Obiecanej przez czterdzieści lat. Kwarantanna – jako odosobnienie – to stary wynalazek, dawniej rzeczywiście trwała 40 dni – tak ludzkość walczyła z epidemiami przez stulecia. Formy kwarantanny były niekiedy brutalne i straszne. Trędowatych wyrzucano poza miejsce zamieszkania, mieli oni nieustanną kwarantannę, póki nie zmarli w nędzy i opuszczeniu. W średniowieczu przybysze z terenów zagrożonych, a także „zza morza” musieli odbywać czterdziestodniowe okresy odosobnienia, a przy portach były niekiedy właśnie wyspy kwarantanny. Współcześnie odbywamy kwarantannę w domach, które są naszymi wyspami odosobnienia. Sytuacja kwarantanny, kiedy kilka osób jest zgromadzonych przez dłuższy czas w jednym miejscu bez możliwości wyjścia, powoduje liczne konflikty. Wtedy przydaje się wielce język życzliwy, przyjazny, empatyczny, budujący wspólnotę. Dobre słowo jest zbawienne, koi, leczy chorobę, podnosi na duchu. Złe słowo niszczy bardziej niż najgorsza epidemia, także koronawirus.

W miejscach publicznych nosimy maseczki. To kolejny wyraz bardzo często używany. Słowo maseczka to zdrobnienie od maska. Jest to wyraz pochodzenia francuskiego.

Pandemia spowodowała ogromne konsekwencje społeczne i gospodarcze. Znów znajdujemy tu całe szeregi słów, określających te realia. Zwykle są to interesujące metafory: *największy kryzys od czasów II wojny światowej, świat się zatrzymał, zamrożenie gospodarki, drakońskie restrykcje, zamknięcie granic, odwołanie lotów samolotów, zamknięcie lasów i parków, ekstremalne zakazy, tarcza antykryzysowa, pakiet rozwiązań antykryzysowych, stopniowe odmrażanie gospodarki* itd. Połączeniem nadużywanym jest fraza *trudny czas*. Rząd wprowadza i znosi *obostrzenia, restrykcje, rygory niespotykane w dziejach Polski*, wiele zakładów pracy, firm, przedsiębiorstw nie pracuje, wiele urzędów, biur przechodzi na tryb *pracy zdalnej*, przedszkola, szkoły, wyższe uczelnie realizują programy nauczania *online*.

W rozporządzeniach władzy język pełni funkcję wykonawczą, dlatego w czasie zarazy powtarzają się wykonawcze akty mowy: zakazu, nakazu, zarządzenia i czasowniki ustanawiające nowy kształt rzeczywistości: *zarządza się, zakazuje, pozwala się, zamyka się, otwiera się, dopuszcza się* oraz będące w trybie roz-

kazującym (tutaj życzącym) *myj ręce, zachowaj dystans, unikaj zgromadzeń, noś maseczkę ochronną*. Przykłady można mnożyć.

Kiedy wspólnota jest zagrożona, wtedy szuka sposobów mobilizacji, wewnętrznego zespolenia, aby podjąć *walkę z niewidzialnym przeciwnikiem* o ocalenie. Tak jest i w czasie pandemii koronawirusa 2020. Pierwsza metoda mobilizacji społecznej to słownictwo wojenne. Powszechnie używane są zwroty typu, *pełna mobilizacja do walki z pandemią, wojna z niewidzialnym wrogiem, zewrzeć szeregi, lekarze na pierwszej linii frontu walki z epidemią, z maseczką walka z patogenem jest skuteczniejsza*. To tylko niektóre przykłady. Główni żołnierze uczestniczący w tej wojnie to nasi znakomici i ofiarni lekarze, nasze pielęgniarki, ratownicy medyczni i osoby wykonujące testy, często mówi się o nich jako o *cichych bohaterach, ofiarnej służbie zdrowia, wspaniałych, ofiarnych pracownikach*. Obraz tych osób specjalnie zabezpieczonych przez odzież ochronną, specjalne niemal kosmiczne kombinezony zostanie symbolem tego czasu.

Drugi sposób społecznej mobilizacji to modlitwa, uruchomienie sił duchowych oraz zanoszone intensywniej niż zwykle – w myśl zapewnienia Jezusa: proście a otrzymacie – prośby do Boga, aby oddalił od nas widmo pandemii. Kanały telewizyjne transmitują msze św. z czcigodnych, ważnych dla Polaków sanktuariów: z Łagiewnik i Częstochowy. Słyszmy ciągle śpiew pieśni suplikacyjnej *Święty Boże*, ułożonej w XVIII wieku, aby dobry Bóg oddalił nieszczęścia:

*Święty Boże! Święty Mocny!
Święty a Nieśmiertelny!
Zmiłuj się nad nami!
Od powietrza, głodu, ognia i wojny
Zachowaj nas, Panie!*

Zastanawiałem się w dzieciństwie, co znaczy to powietrze. Jest to złe powietrze, które zaraża, to synonim zarazy. Nie było jej długo w naszym kraju i przyszła do super nowoczesnej cywilizacji. Powietrze morowe. Nie możemy, mimo tak szalonego postępu medycyny, sobie z nim poradzić. Cóż mamy czynić?

Język w czasie pandemii to bardzo ciekawe zjawisko, organizuje on w znaczącej mierze nasze życie osobiste, zawodowe i społeczne. Zasygnalizowałem tylko niektóre problemy. Ogromnie interesujący jest medialny język mówiący o tej zarazie. Mam nadzieję omówić go w następnym numerze. Tymczasem życzę Czytelnikom zdrowia! Koronawirus spowodował, że to często banalne życzenie odzyskało swój blask. Drugim takim słowem jest **normalność**. Bardzo tęsknimy do najprostszych, zwykłych, nawet szarych, ale normalnych chwil, takich jak przed koronawirusem. Tak, zostanie też w języku określanie czasu *przed korona wirusem i po korona wirusie*.

Trzymajmy się!

Choroba wywoływana przez koronawirusa wywołuje wśród ludzi wiele emocji. Jak sobie z tym poradzić? Aby zachować spokój, musimy pamiętać o kilku ważnych sprawach.

DBAJMY O SIEBIE!

Koronawirus (SARS-CoV-2)

fakty i mity

Barbara Ostrowska
studentka V roku kierunku lekarskiego UR

Adam Borowski
student V roku kierunku lekarskiego UR

PRAWDA:

Jak można się zarazić?

Wirus ten jest przenoszony głównie przez kropelki wydzielane przez osobę zarażoną podczas kaszlu czy kichania, a nawet wydychania powietrza.

Jaka jest różnica pomiędzy koronawirusem a COVID-19?

Choroba koronawirusowa (COVID-19) to choroba zakaźna wywoływana przez nowo odkrytego koronawirusa SARS-CoV-2.

Nie ma leku na koronawirusa

Nie istnieje lek o udowodnionej skuteczności stosowania w zakażeniu koronawirusem SARS-CoV-2. Osoby zarażone przyjmują leki łagodzące objawy choroby. Wciąż trwają badania w sprawie stworzenia szczepionki oraz poszukiwanie skutecznego leku.

FALSZ:

Do odkażania może służyć wódka

Wódka – etanol – ma stężenie 40%, co nie jest wystarczającą wartością, by zapewnić skuteczność procesu odkażania. Nie jest więc ona pomocna w odkażaniu powierzchni zewnętrznych, nie pomaga także spożywanie jej w celu „zdezynfekowania się”.

Psy i koty przenoszą koronawirusa

Nie istnieją dowody na to, że domowe pupile przenoszą koronawirusa. Powinniśmy jednak pamiętać o myciu rąk po kontakcie ze zwierzętami.

Używanie ibuprofenu zwiększa prawdopodobieństwo zarażenia się lub wpływa negatywnie na proces przejścia COVID-19

Nie istnieją obecnie żadne dowody na takie stwierdzenie (wg Światowej Organizacji Zdrowia – WHO, Amerykańskiej Agencji ds. Żywności i Leków (FDA), a także Europejskiej Agencji Leków – EMA). Ibuprofen jest lekiem o dobrym profilu bezpieczeństwa oraz skutecznym działaniu przeciwbólowym i przeciwgorączkowym.

To co teraz?

Mycie rąk to podstawa – pamiętaj o myciu rąk wodą z mydłem przez co najmniej 30 sekund, a jeśli jesteś poza domem używaj płynu do dezynfekcji rąk na bazie alkoholu o stężeniu 60% lub więcej. Częste mycie rąk zmniejsza ryzyko zakażenia!

Maseczki, przyłbice, chusteczki i inne – zakrywanie ust i nosa w przestrzeniach zamkniętych to obowiązek, możemy użyć do tego masek jedno- lub wielorazowych, przyłbic, chust czy nawet szalika lub komina. **Chrońmy siebie i innych, minimalizujmy ryzyko zakażeń.**

Stosuj się do wytycznych dla danego powiatu, które są ustalane na podstawie liczby nowych zakażeń w danym obszarze. Są to obostrzenia dotyczące imprez masowych tj. wesel i koncertów oraz innych dużych zgromadzeń ludzi. Dane na temat aktualnej sytuacji epidemiologicznej możesz sprawdzić w serwisie www.gov.pl.

Bądź ostrożny przy dotykaniu twarzy – pamiętaj, żeby nie dotykać okolic oczu, nosa i ust rękoma, które miały wcześniej kontakt z powierzchnią dotykaną przez wielu ludzi.

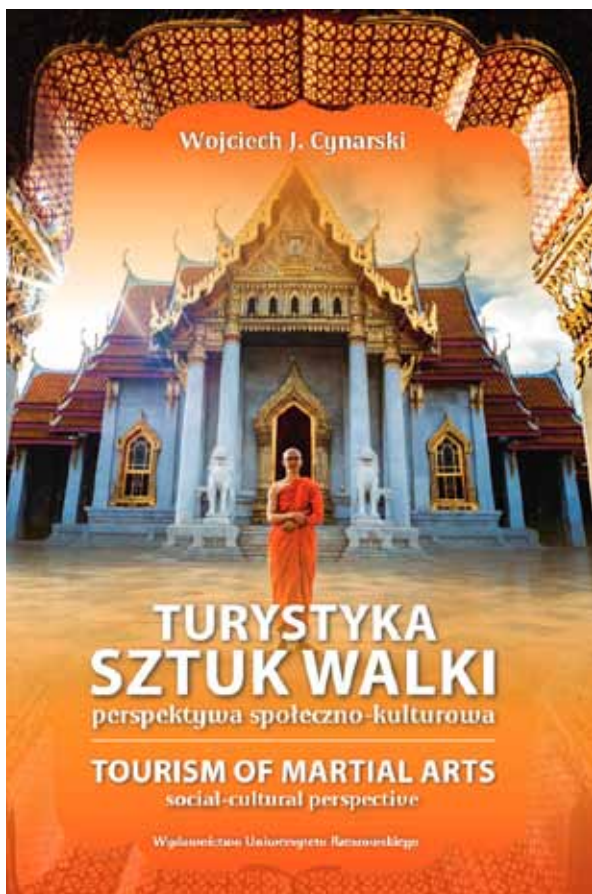
Dezynfekcja mebli i innych rzeczy, które dotykamy – pamiętaj, że przetarcie mebli, klamek i włączników światła płynem dezynfekującym chroni Ciebie i innych domowników.

Smartfony – bądź „smart”: pamiętaj, że telefon przez nas dotykany jest siedliskiem dla bakterii i wirusów. Warto regularnie przecierać go chusteczką z płynem dezynfekującym. W trakcie posiłku daj swojemu telefonowi odpocząć!

Warto zaszczepić się przeciwko wirusowi grypy w związku z nadchodzącym sezonem jesienno-zimowym. Pomoże nam to uchronić się nie tylko przed samą grypą, ale także przed zmniejszoną odpornością w trakcie jej przechodzenia! Co za tym idzie, zmniejszymy ryzyko zakażenia SARS-CoV-2.

W ostatnim czasie coraz częściej słyszemy opinie, że epidemia koronawirusa jest nieprawdą, a wszystkie środki zaradcze mocno przesadzone. Protestujący domagają się zniesienia obowiązku noszenia maseczek, nie chcą poddawać się niezbędnym procedurom medycznym oraz namawiają do „otwarcia oczu” innych. Pamiętajmy, żeby w obecnej sytuacji zachować rozsądek i wierzyć tylko w zweryfikowane informacje udostępniane na bieżąco przez służby medyczne!

Jeśli podejrzewasz u siebie koronawirusa, skorzystaj z teleporady u swojego lekarza POZ. Postępuj zgodnie z akcją prowadzoną w mediach społecznościowych pt. „Nie kłam medyka”. Postuluje ona uczciwość wobec służby zdrowia i niezatajanie żadnych objawów czy faktów, np. niedawnego pobytu za granicą lub kontaktu z osobą chorą. Od każdego z nas zależy, kiedy epidemia się skończy!

Wojciech Jan Cynarski, *Turystyka sztuk walki – perspektywa społeczno-kulturowa (Tourism of Martial Arts – social-cultural perspectives)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego 2020, seria wydawnicza *Biblioteka Lykejon*, t. 29.

Autor we *Wstępie* wyjaśnia wykorzystaną w książce metodologię, odwołując się do socjologii Florian Znanieckiego i jego współczynnika humanistycznego oraz teorii turystyki i rekreacji na gruncie nauk o kulturze fizycznej.

Jego koncepcja turystyki sztuk walki jako wydzielonej, szczególnej postaci turystyki jest czymś nowym w turystyce kulturowej, znajdując się na styku z turystyką edukacyjną oraz samodoskonaleniem i samorealizacją oraz – co sam Autor podkreśla – motywy autobiograficzne w jego poszukiwaniach naukowych i studiowania sztuk walk w Azji i Europie. Autor uważa – oddając książkę do rąk czytelników – że udało mu się dokonać syntezy stanu wiedzy w kilku dziedzinach (nauk o kulturze fizycznej, turystyki kulturowej, turystyki edukacyjnej, turystyki religijnej i sentymentalnej, socjologii kultury fizycznej oraz sztuk i sportów walk), co złożyło się na nowy problem badawczy w dyscyplinie, którą nazwał turystyką sztuk walki. Jest to zupełnie nowe, prekursorskie podejście, obecnie niewątpliwie przekształcające się w nową subdyscyplinę naukową.

Znając nadzwyczajną pracowitość i systematyczność Profesora, mogę wyrazić nadzieję, że jesteśmy świadkami narodzin nowej, autorskiej szkoły naukowej od podstaw konstruowanej przez W.J. Cynarskiego, który samodzielnie dostarczał „łwią część” punktacji naukowej WWF UR, a obecnie Collegium Medicum.

Książka, będąca 29 tomem serii wydawniczej „Biblioteki Lykejonu”, powołanej na bazie współpracy Stowarzyszenia Idokan Polska, WWF UR i IMACSSS (Międzynarodowe Towarzystwo Naukowe Sztuk Walki i Sportów Walki), w której publikowane jest od początku czasopismo naukowe „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology”, posiadające indeksowanie międzynarodowej organizacji Scopus (Scimago) i bazy naukowej Web of Science, została wydana w angielsko-polskiej wersji językowej.

A zaczęło się – jak wspomina Autor w *Podsumowaniu* – od fascynacji Bruceem Lee, której uległa znacząca część młodych ludzi w Polsce lat 80. i w przypadku W.J. Cynarskiego nie tylko zmotywowała go do podjęcia treningów, ale także poszukiwania Mistrza (*Sansei*), które dało początek peregrynacjom, szybko przekraczającym granice Polski i rozwojowi ducha oraz umiejęt-

Krzysztof Kubala

Nowe słowo w teorii turystyki kulturowej

ności praktycznych pod okiem kolejnych *Sansei* – początkowo w Niemczech i Francji, a po 1989 r. coraz dalej, aż pięciokrotnie do Japonii i trzykrotnie do Chin oraz do Korei i innych krajów Dalekiego Wschodu. Jedyną przeszkodą na tej drodze doskonalenia się był niedostatek środków finansowych i tylko fakt, że odbywało się to na zasadzie entuzjazmu i pasji, pozwalał przewycięzać piętrzące się na drodze młodego adepta przeszkody i stał się też powodem podjęcia drugich studiów na AWF i rozwoju kariery zawodniczej. Bo właśnie takim pasjonatą sztuk walki jest autor *Turystyki sztuk walki*.

Książka składa się z IX rozdziałów, w których Autor przedstawia nam swoją metodologię (rozdział I), historię podróży wojowników (r. II), geografię miejsc peregrynacji (r. III i VI), charakterystykę uczestników (r. IV), odmiany turystyki sztuk walki (r. V), oraz jej związki z turystyką sportu (r. VII) i turystyką edukacyjno-naukową (r. VIII). U naszych polskich i podkarpackich czytelników większe zainteresowanie może wzbudzić rozdział IX: *Rzeszów jako destynacja turystyki sztuk walki*.

Rzeszów został ważnym punktem na światowej mapie dla miłośników sztuk walki dzięki pasji i zaangażowaniu Autora i ówczesnego dziekana WWF UR, prof. dra hab. Kazimierza Obodyńskiego, którzy wymyślili, założyli IMACSSS (International Martial Arts and Combat Sports Scientifics Society – Międzynarodowe Towarzystwo Naukowe Sztuk Walki i Sportów Walki) i zorganizowali w Rzeszowie I Światowy Kongres IMACSSS w 2000 r., a potem kolejne, aż po IV Kongres – już bez nieodżałowanego Profesora Kazimierza Obodyńskiego – w 2018.

Dzięki pasji W.J. Cynarskiego powstało też jeszcze w 1993 r. Stowarzyszenie Idokan Polska (SIP) organizujące turnieje i seminaria oraz warsztaty z udziałem światowej i europejskiej klasy mistrzów – członków Zarządu IMACSSS, SIP i innych organizacji – którzy podczas kongresów również prowadzą zajęcia praktyczne i gale – bezpłatnie – bo jesteśmy organizacjami „non-profit”.

Wszystko to opiera się na kontaktach towarzyskich, przyjaźniach i pasji podróży do miejsc, w których możemy się spotkać, wymienić doświadczeniami i umiejętnościami, podyskutować i przedstawić wyniki badań i je popularyzować, a poprzez otwarte imprezy towarzyszące zdobywać nowych sympatyków i adeptów.

Sztuki walki nie podróżują – podróżują zawodnicy, nauczyciele, uczniowie i pasjonaci – a wraz z nimi symboliczną podróż z miejsc swoich narodzin odbywają różne sztuki walki i sporty walki – oraz etos, filozofie i światopoglądy związane z nimi. Nie ma już dzięki temu żadnego miejsca na świecie, w któ-

rym nie byłyby działy obecne. Profesor Cynarski wielokrotnie wspomina w książce, że nie nadszedł w Polsce jeszcze czas skomercjalizowania tego rodzaju niszowego dotychczas w Europie i Polsce zjawiska.

Pojawienie się jednak nowego gatunku filmowego – najpierw w kolebce sztuk walki na Dalekim Wschodzie, niszowo – a od czasu wspomnianego tu kultowego „Wejścia Smoka” z B. Lee – uniwersalnego zjawiska kulturowego nazwanego niezbyt precyzyjnie „filmami karate” bądź „filmami kung-fu” powołało do życia wielkie gwiazdy, kultowe miejsca i możliwość komercjalizacji turystyki, opartej na odwiedzaniu tych miejsc przez coraz liczniejszą na świecie grupę miłośników sztuk walki. Tak się już stało w Chinach, gdzie filmy tego rodzaju mają oficjalne poparcie i finansowanie państwa, a opat Shi Jongxin przekształcił legendarny Klasztor Shaolin, dzięki działaniom promocji działu PR, w miejsce, które w 2018 r. odwiedziło ponad 2 miliony turystów – łącznie z samym Profesorem, o czym wspomina w swoim tekście.

Zapewne firmy turystyczne, wydawnictwa i wytwórnie filmowe w nieodległej przyszłości skłonne będą do sponsoringu organizacji profesjonalnie badających i popularyzujących sztuki walki, a także dofinansowania ich publikacji i działań.

Badacze socjologii czasu wolnego prognozując wzrost dochodów i ilość czasu wolnego, są skłonni do podobnych wniosków w odniesieniu do rozwoju nowych form turystyki, a koncepcja W.J. Cynarskiego (również socjologa czasu wolnego) wpisuje się w ten nurt i w perspektywie stanie się czymś oczywistym, a przy okazji pozwoli pracownikom naukowym częściej odbywać podróże na konferencje i kongresy oraz staże, wyjazdy studyjne i warsztaty, nie tylko za własne pieniądze, najtańszymi liniami lotniczymi.

Wtedy zdobycie (o czym pisze Autor) azjatyckiej „Wielkiej Korony” i europejskiej „Małej Korony” – kultowych miejsc dla sportów walki oraz podróże śladami Wielkich *Sansei* nie będą wymagać tak wielu wyrzeczeń i wieloletniego oszczędzania ze skromnych akademickich pensji czy studenckich stypendiów.

Wszystkim członkom powstałego w Rzeszowie IMACSSS, SIP i wszystkich podobnych stowarzyszeń najszczerzej tego życzę, mając w pamięci swoje wyjazdy – jako członek-założyciel i wieloletni sekretarz generalny IMACSSS – m.in. do Tokio, Osaki i Genui i jeszcze wielu miejsc, opisanych w książce przez prof. W.J. Cynarskiego.

Oby takich podróży było coraz więcej, podobnie jak i powstałych w ich wyniku tekstów naukowych z zakresu turystyki sztuk walki.

Wydawnictwo UR poleca

Jan Olszewski, *Obowiązki informacyjne w gospodarce jako element zwiększania konkurencji*, ISBN 978-83-7996-805-3, 2020, 434 ss., format B5, oprawa twarda

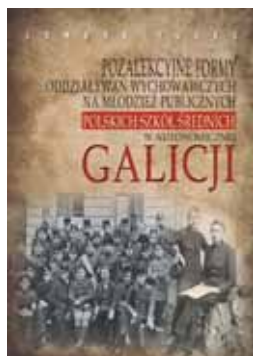
Książka ukazuje wiele oryginalnych i nowatorskich rozwiązań odnoszących się do informowania, które mogą zwiększać przejrzystość informacyjną w polskiej administracji publicznej, a przede wszystkim w działalności gospodarczej. Autor dowodzi, iż zadaniem państwa jest zapewnienie jawności publicznej znacznie wyższego stopnia niż w stanie obecnym. Jedną z dróg tworzenia takiej jawności jest rozszerzanie i udoskonalanie obowiązków informacyjnych. Autor wskazuje, jak zreformować w polskim prawie procesy informowania, aby doprowadzić do równego, a przede wszystkim realnego dostępu do użytecznych informacji gospodarczych i na ich bazie wytworzyć wiedzę rynkową w społeczeństwie. Monografia naświetla ważne pojęcia i procesy informowania w gospodarce oraz wskazuje liczne instrumenty prawne i pozaprawne wspierające tworzenie doskonałości informacyjnej w prawie informacyjnym.

Opieka nad matką i dzieckiem w praktyce. Scenariusze symulacyjne, red. **Barbara Zych, Bogumił Lewandowski**

ISBN: 978-83-7996-799-5, 2020, 286 ss., format B5, oprawa broszurowa

Publikacja jest pierwszym opracowaniem na rynku polskim kompleksowo przedstawiającym problem opieki nad ciężarną, położnicą oraz jej dzieckiem w symulacji medycznej. Książka zawiera scenariusze dotyczące teoretycznego i praktycznego wykonywania procedur medycznych w opiece nad pacjentem. Celem symulacji nie jest zastąpienie kontaktu z pacjentem w czasie szkolenia przeddyplomowego, lecz lepsze przygotowanie studentów do takiego kontaktu. Kształcenie symulacyjne ma za zadanie przekazanie, a także sprawdzenie wiedzy i umiejętności praktycznych w warunkach klinicznych, ale w bezpiecznym środowisku, w którym popełnienie błędu nie powoduje krzywdy pacjenta. Książka skierowana jest głównie do studentów położnictwa, niemniej jednak, ze względu na swoją interdyscyplinarność, będzie służyć również studentom pielęgniarstwa, ratownictwa i medycyny.

Edward Juško, *Pozalekcyjne formy oddziaływań wychowawczych na młodzież publicznych polskich szkół średnich w autonomicznej Galicji*,

ISBN 978-83-7996-774-2, 2020, 366 ss., format 185x230, oprawa broszurowa

Monografia porusza problematykę wychowania pozalekcyjnego realizowanego w polskich publicznych szkołach średnich, w tym również prywatnych z prawem publiczności w autonomicznej Galicji oraz prowadzonych przez instytucje i organizacje współpracujące ze szkołami. Autonomiczna Galicja trwała około półwiecza. Przez ten czas zmieniała się szkoła, jej funkcje, zmieniało się społeczeństwo oraz miejsce Galicji w monarchii. Lata autonomii to czas dynamiczny, który przyniósł nowe inspiracje, wydarzenia, procesy, tendencje, które znalazły odzwierciedlenie w realizowanych w szkołach zajęciach pozalekcyjnych. Na kartach monografii szczegółowo omówiono uroczystości dworskie i narodowo-patriotyczne, w których brali udział uczniowie, działalność kół naukowych i zainteresowań, bibliotek i czytelni, orkiestr szkolnych, szkolnej kasy oszczędności. Autor poświęcił też wiele miejsca organizowanemu w środowisku szkolnym skautingowi, ruchowi strzeleckiemu, Towarzystwu Gimnastycznemu „Sokół”, działalności burs i szeroko rozumianemu wychowaniu fizycznemu. W swojej pracy autor fachowo połączył bogactwo przekazów źródłowych z własnymi komentarzami i ocenami. Publikacja została wzbogacona o tabele i liczne ilustracje oraz bogatą bibliografię. Książak Edwarda Juški znakomicie uzupełnia dotychczasowy stan badań nad problematyką szkolnictwa w autonomicznej Galicji i powinna stanowić cenne źródło wiedzy dla badaczy tej problematyki, studentów i nauczycieli historii oraz wszystkich zainteresowanych historią Galicji.

Samorząd w czasie pandemii

Chrystian Kucharski

Samorząd Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego jest organem reprezentującym ogół studentów naszej Alma Mater. Prowadzi działania z zakresu spraw studenckich, dba o ochronę praw studenta, a także zajmuje się organizacją projektów kulturalnych, sportowych. Jak odnaleźli się w nowej, pandemicznej rzeczywistości?

Wywiad z Kingą Kruczek – przewodniczącą Samorządu Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Jaka była reakcja SSUR na wiadomość o tym, że uczelnia zostaje zamknięta, a nauczanie będzie odbywało się zdalnie?

Szczerze mówiąc, byliśmy przygotowani na taką okoliczność, mimo iż do ostatniej chwili mieliśmy nadzieję, że wszystko potoczy się inaczej. Obserwowaliśmy cały czas, jak sytuacja rozwija się w kraju i na świecie oraz jakie może mieć to skutki dla nas, a w szczególności dla organizowanego przez nas VIII Podkarpackiego Festiwalu KultURalia 2020. Rozwój pandemii doprowadził do zamknięcia Uczelni i przejścia na nauczanie zdalne ale jestem zdania, iż nasza Uczelnia zdała ten egzamin. Wnioski, jakie mogliśmy wyciągnąć np. z ewaluacji, przy której również pomagaliśmy, z pewnością zostaną wykorzystane w przyszłości.

Jaki wpływ na działalność SSUR miała pandemia i zamknięcie uczelni?

Było nam oczywiście smutno, że pandemia pokrzyżowała większość naszych planów i projektów, ale nie spoczęliśmy na laurach tylko wspólnie zaplanowaliśmy dalszą działalność SSUR. Postanowiliśmy skorzystać z możliwości, jakie stworzył Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej oraz Forum Uniwersytetów Polskich i postawiliśmy na szkolenia. Nasi samorządowcy wzięli udział w dużej ilości szkoleń z zakresu np. opiniowania

programów studiów, ochrony praw studenta, organizacji wydarzeń, motywacji, promocji. Reprezentowaliśmy studentów przy podejmowaniu ważnych decyzji na Uczelni, pomagaliśmy studentom, odpowiadaliśmy na pytania, staraliśmy się rozwiązywać problemy.

Co w tym czasie było największym utrudnieniem w pracy SSUR, a co było najbardziej pomocne?

Dużym utrudnieniem był brak możliwości spotkania się w formie tradycyjnej. Na szczęście żyjemy w czasach, w których można zwołać posiedzenie online za pomocą różnych komunikatorów, więc i z tym sobie poradziliśmy.

Niedawno do wiadomości publicznej została podana decyzja rektora dotycząca organizacji zbliżającego się roku akademickiego. Jak się w tym odnajduje Samorząd?

Jesteśmy gotowi na każdy scenariusz wydarzeń, staramy się brać wszystko pod uwagę, myśląc o każdym szczególe na chłodno. Planujemy realizację projektów w reżimie sanitarnym, a także zwiększoną działalność online. Wkrótce mamy również pierwsze w tym roku akademickim zdalne posiedzenie Parlamentu Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego. Podsumowując, jesteśmy dobrej myśli i gotowi na wszystko.

Studentem być... w czasie pandemii

Kiedy w marcu Ministerstwo Nauki ogłosiło zawieszenie działalności dydaktycznych na wszystkich uczelniach w Polsce, studenci nie spodziewali się, że taki stan potrwa aż do kolejnego roku akademickiego w 2020 r. Nowa rzeczywistość okazała się być wymagająca, pod względem nie tylko silnej woli i samodyscypliny wynikającej ze wspólnego celu, jakim było ograniczenie ryzyka zarażenia, ale także, a może i nawet przede wszystkim, próby nauki i dalszego życia na innych warunkach. Jak sobie poradzili studenci? O plusach i minusach studiowania zdalnego z **Izabelą Rejman, Ewą Mach, a także Patrycją Krzeszowską rozmawiały Katarzyna Wojnar i Aleksandra Kułak.**

Aleksandra Kułak: Jak zareagowałaś na wiadomość, że w całej Polsce zamykane są uczelnie z powodu pandemii? Domyślałaś się, że potrwa to tak długo?

Patrycja Krzeszowska (studentka dziennikarstwa i komunikacji społecznej; Uniwersytet Rzeszowski):

– Dowiedziałam się o tym podczas zajęć na uczelni i byłam naprawdę zaskoczona. Wiedziałam, że zostaną wprowadzone obostrzenia związane z koronawirusem, ale nie przypuszczałam, że zostaną zamknięte wszystkie jednostki oświatowe. Na początku poinformowano nas, że przerwę w odbywaniu zajęć będzie trwać przez 2 tygodnie i byłam pewna, że po tym czasie powrócę na uczelnię. Nawet następnego dnia, kiedy pakowałam walizkę do domu, zabrałam tylko najważniejsze rzeczy, myśląc, że na ten krótki czas nie potrzebuję wiele. Dopiero później, kiedy dowiedziałam się, że inne uczelnie znacznie wydłużają przerwę, zrozumiałam, że mój powrót nie nastąpi prędko.

A.K.: W jaki sposób odbywały się na Twoim kierunku zajęcia od czasu ogłoszenia pandemii, a w późniejszym czasie także egzaminy?

Patrycja Krzeszowska: Wszystkie zajęcia odbywały się w formie zdalnej. Wykładowcy wysyłali nam materiały i ćwiczenia najczęściej na adres mailowy mojego roku albo na specjalnie wygenerowany dysk, na który mieliśmy odsyłać swoje prace. Natomiast egzaminy odbywały się za pomocą platformy MS Teams służącej do wideorozmów, dzięki którym możliwe było przeprowadzenie egzaminów ustnych.

A.K.: System zdalnego nauczania, według Ciebie, jest wystarczający?

Patrycja Krzeszowska: Trudno jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Dużo zależy od tego, jaki to przedmiot. W przypadku wykładów przedmiotów ogólnouczelnianych zdalne nauczanie jest bardzo dobrym rozwiązaniem. Jeśli jednak są takie zajęcia, które wymagają bezpośredniego kontaktu lub są to przedmioty specjalizacyjne, to uważam, że powinny one odbywać się na uczelni.

A.K.: Jakbyś miała podać trzy plusy i trzy minusy nauczania zdalnego, co by to było?

Patrycja Krzeszowska: Plusy: oszczędność czasu i pieniędzy na dojazdy i wynajem mieszkania lub miejsca w akademiku. Osobiście (poza egzaminami) nie łączyłam się w trakcie semestru z wykładowcami, więc mogłam przerobić dany materiał, a następnie uczyć się np. pamięciowo, kiedy tylko pozwalał mi na to czas. Mogłam robić, co chciałam i próbować nowych rzeczy w czasie, który zwykle przeznaczony był na uczestnictwo w zajęciach na uczelni.

Minusy: brak bezpośredniego kontaktu z prowadzącym zajęcia – mimo że każdy wykładowca zachęcał w przypadku problemów do kontaktu poprzez udostępniane platformy do nauki, to i tak moje efekty kształcenia są lepsze, gdy nauczyciel akademicki tłumaczy dane zagadnienie w bezpośrednim kontakcie. Wbrew pozorom otrzymywaliśmy dużą ilość materiału do przerobienia, przez co musiałam poświęcić znacznie więcej czasu na naukę, wyszukanie dodatkowych materiałów oraz realizację zleconych zadań. W wielu przypadkach terminy na oddanie prac były też dość odległe, przez co łatwo było się rozleniwzić. Musiałam się lepiej zorganizować, aby utrzymać nie tylko motywację do pracy, ale też poziom, który reprezentowałam podczas stacjonarnych zajęć. Podczas nauki zdalnej łatwo „wkrada się” lenistwo.

A.K: Czy narzędzia, które są dostępne dla studentów, spełniają Twoje oczekiwania?

Patrycja Krzeszowska: Byłyby wystarczające, gdyby wszystko sprawnie działało. W moim przypadku tak nie było, ponieważ platforma służąca do przeprowadzania wideorozmów sprawiała mi na początku problemy. Z niewyjaśnionych przyczyn nie działał mi dźwięk i obraz. Metodą prób i błędów udało mi się po tygodniu doprowadzić aplikację do ładu, lecz i to nie uchroniło mnie przed wpadką podczas jednego z egzaminów. W takcie odpowiadania na pytanie wykładowca poinformował mnie, że mnie nie słychać.

Wpadłam wtedy w panikę, bałam się, że pomyśli sobie, że coś „kombinuję” i nie pozwoli mi zaliczyć egzaminu. Na szczęście po chwili udało się kontynuować rozmowę, a prowadzący wykazał się dużą wyrozumiałością i empatią. Z tego co wiem, nie tylko ja miałam problemy z MS Teams. Inni studenci, a nawet i wykładowcy również skarżyli się na częste problemy techniczne.

***

Katarzyna Wojnar: Jak oceniasz studia w trakcie pandemii?

Izabela Rejman (studentka marketingu i komunikacji rynkowej; Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie): Myślę, że studia podczas pandemii były trudne w organizacji i odbywały się tak, jak pozwoliła na to sytuacja. W moim przypadku profesorem w większości postarali się i zorganizowali wirtualne wykłady lub filmy na YouTube. Część prowadzących wysłała nam również materiały i uczyliśmy się z nich samodzielnie.

Ewa Mach (studentka bezpieczeństwa wewnętrznego; Politechnika Rzeszowska): Semestr letni, który został niejako przerwany przez pandemię, był wyzwaniem zarówno dla uczelni, wykładowców jak i studentów. Szybka reorganizacja sposobu prowadzenia zajęć była nowością, do której każdy musiał się dostosować. Jednym wychodziło to całkiem dobrze, ale niestety nie wszyscy stanęli na wysokości zadania w tym zwariowanym czasie.

K.W: A jaką Ty wolisz formę zdalną czy tradycyjną? A może mieszaną?

Izabela Rejman: Ze względu na to, że studiuje niestacjonarnie i pracuję, a zajęcia na uczelni zaczynają się w piątek 250 km dalej, wolę formę zdalną.

Ewa Mach: Oczywiście to jak będą wyglądać zajęcia w zbliżającym się semestrze zimowym, będzie zależało od sytuacji

epidemicznej. Jednak system mieszany wydaje mi się najbardziej racjonalny w obecnych warunkach.

K.W: Czy na Twoim kierunku sprawdził się zdalny system studiów?

Izabela Rejman: Tak. Jednak ten system z pewnością wymagałby udoskonalenia, ale wszystko jeszcze przed nami.

Ewa Mach: Na moim kierunku sposób prowadzenia zajęć w formie zdalnej obronił się. Może ze względu na to, że nie miałam w tym semestrze żadnych zajęć laboratoryjnych czy praktycznych.

K.W: Jakie dostrzegasz zalety studiowania zdalnego?

Izabela Rejman: Mogę studiować z domu bez zwalniania się z pracy. Mogę także się skupić na tych wykładach, a wiadomo, że na uczelni różnie bywa. Ponadto obecność podczas zajęć online jest do zweryfikowania.

Ewa Mach: Dla mnie zaletą było to, że nie musiałam dojeżdżać na uczelnię i tym samym zaoszczędziłam sporo czasu. Zdalne zajęcia wymusiły także wykorzystanie nowych platform edukacyjnych, o których wcześniej nie miałam pojęcia, także to duża zaleta.

K.W: A zatem były jeszcze jakieś wady studiowania zdalnego?

Izabela Rejman: Brak kontaktu z pozostałymi studentami to niewątpliwym minus. Także interakcja z prowadzącymi nie zawsze była możliwa. Ponadto studenci zaoczni płacą dokładnie tyle samo, co za „zwykłe” studiowanie.

Ewa Mach: Do wad mogę zaliczyć brak spotkań ze znajomymi, podczas których można było omówić pewne kwestie związane z projektami. Również warunki techniczne, np. brak Internetu w danym czasie skutkowało przerwaniem zajęć.

Cały czas chcę się rozwijać!

O Żanecie Chełmniak mogliśmy nie tak dawno usłyszeć dzięki materiałowi wideo opublikowanemu na stronie internetowej Uniwersytetu Rzeszowskiego, a także przy okazji premiery jej autorskiego utworu „Odnowa”. W rozmowie z Aleksandrą Kułak i Katarzyną Wojnar porusza tematy nie tylko muzyczne, ale również hejtu czy samorozwoju.

Katarzyna Wojnar: Dlaczego wybrałaś biotechnologię i Rzeszów? To jednak dość daleko od Twojego domu rodzinnego (Żaneta pochodzi z Włocławka – przyp.red.).

Żaneta Chełmniak: Faktycznie, to około 500 km, więc jest to kawał drogi. W domu bywałam przeważnie tylko na święta. Przypadkowo wyszło, że wylądowałam w Rzeszowie. Biotechnologia miała być tylko alternatywą. Po pół roku na biotechnologii stwierdziłam, że ten kierunek jest właściwy i przyszłościowy.

K.W.: Pracujesz lub szukasz pracy w zawodzie?

Ż.Ch.: Tak, szukam pracy, z tym że na razie nie nastawiam się na rozwój kariery naukowej. Myślę, że na to przyjdzie jeszcze czas, ale bardziej chcę pracować jako biotechnolog lub przedstawiciel biotechnologiczny, niż przeprowadzać własne badania. Na razie po prostu jeszcze nie chcę.

Aleksandra Kułak: Wiemy, że dostałaś Stypendium Ministra, oprócz tego rozwijasz się na płaszczyźnie muzycznej. Bardziej myślisz o pozostawieniu muzyki i zajęciu się zawodowo biotechnologią, czy nie wykluczysz muzycznej drogi?

Ż.Ch.: O nie, nie, absolutnie! Owszem, lubię się uczyć. To, co robiliśmy z moim promotorem, badania, prace naukowe jest fascynujące i mnie interesuje, natomiast śpiewanie, muzyka, rozwój muzyczny jest moją pasją. To mnie uspokaja, wycisza, a jednocześnie jest dla mnie ogromną frajdą.

Piszę bardzo dużo tekstów, komponuję muzykę. W telefonie moje najważniejsze rzeczy: notatnik i dyktafon ułatwiają mi zapisanie tego, co mam w głowie. Dyktafonem nagrywam melodię, którą później wysyłam do kogoś, kto jest w stanie zapisać to nutami. W jakim to kierunku wszystko pójdzie, nie wiem, ale chcę dalej się rozwijać muzycznie.

K.W.: Kiedy zaczęłaś występować?

Ż.Ch.: Mój pierwszy występ był chyba w zerówce na Dzień Matki, ale mam już zdjęcia z dzieciństwa, jeszcze zanim poszłam do szkoły, z mikrofonem w ręku. Do piątej klasy podstawówki nie zajęłam na żadnym większym konkursie miejsca. Miałam taki czas, że mówiłam: „A, ja się chyba nie nadaję. Co z tego, że się uczę, ćwiczę, jak nikt i tak tego nie docenia”. Później spotkałam na swojej drodze osoby, które mnie umocniły w tym co robię. Do dzisiaj takich ludzi spotykam, którzy pomagają mi uwierzyć w siebie. To jest bardzo budujące, bo wiem, że jest po co to robić.

A.K.: Czy jest jakiś konkurs lub festiwal, który szczególnie Ci zapadł w pamięć, albo taki, na który bardzo długo się przygotowywałaś i miejsce, które zajęłaś, jest dla Ciebie ważne?

Ż.Ch.: Tak. Mam 24 lata, a pierwsze miejsce na konkursie zajęłam dopiero 2 lata temu. To był Festiwal Piosenek Kasi Sobczyk. Wtedy w komisji zasiadali m.in. Arkadiusz Kłusowski i Mariola Niziołek. Pamiętam, że gdy weszłam na scenę, zaczęłam płakać. Dorosła kobieta, a ja się tak rozpłakałam (śmiech). Kiedy mnie zobaczyli, zapytali, co się ze mną dzieje, a ja na to: „Nigdy w życiu nie zajęłam pierwszego miejsca!”. To była dla mnie bardzo wzruszająca chwila, że ktoś mnie docenił. Mimo wszystko jest to ocena jurorów, na którą wpływa mnóstwo rzeczy. Bardzo ważne są też dla mnie festiwale Carpathia. Brałam udział w 3 edycjach, w spektaklach wokalnolubnych Centrum Sztuki Wokalnej dr

Anny Czenczek. To była przygoda i doskonała lekcja. Mnóstwo ciężkiej pracy włożyła w to cała nasza grupa. Wychodzimy na scenę z zespołem i stanowimy jedność. To wyzwanie, a granie z muzykami na żywo sprawia, że może się wydarzyć wszystko. Graliśmy z orkiestrą pod batutą pana Tomka Filipczaka, który jest świetnym pianistą, kompozytorem i aranżerem. Dla mnie było to zaszczyt, móc występować z takimi muzykami, taką orkiestrą.

K.W.: Dobrze się czujesz na scenie, prawda?

Ż.Ch.: Bardzo! To jednak nie znaczy, że nie mam tremy. Trema jest i będzie w to wpisana, ale mnie to motywuje. Czuję się doskonale na scenie i wiem, że jestem na swoim miejscu!

A.K.: Jeśli chodzi o czas, który nas wszystkich osiągnął, chodzi mi oczywiście o pandemię, to wpłynął on na Ciebie pozytywnie lub negatywnie pod względem tworzenia? Mam na myśli pisanie, komponowanie nowych utworów, ale też występy?

Ż.Ch.: Dużo rzeczy się wydarzyło w tym czasie. M.in. dostałam się do „Szansy na sukces”. Odcinek ze mną i grupą Pectus będzie emitowany 6 grudnia.

Podczas pandemii napisałam i skomponowałam wiele piosenek. Założyliśmy ze znajomymi zespół. Weszłam w projekt ze studentami z Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie – Wah-Wah Brass. To był twórczy czas. Zaangażowałam się w sporo kreatywnych inicjatyw. Dodatkowo niebawem wydaję swój drugi singiel. Cały czas działam!

A.K.: A co z występami na żywo? Są miejsca, gdzie można posłuchać Cię w Rzeszowie?

Ż.Ch.: Tak. Gram w Rzeszowie z gitarzystą Wojtkiem Jedlińskim. Od jakiegoś czasu towarzyszy nam gitarzysta basowy Konrad Kiełbasa. Polecam

przyjść i zapraszam! Niezależnie od tego, czy jesteśmy w trio, czy tylko z Wojtkiem, jest świetna atmosfera!

Gramy w Lordzie Jacku, Norze Aktora, Nobo, Bellanunie. Zawsze ogłaszam to na swoim fanpage'u i na Instagramie.

K.W.: Kiedy nagrywałaś swój pierwszy utwór i kręciłaś do niego teledysk, stresowałaś się? Miałaś jakieś obawy? Bazaowałaś na swoich czy czyichś pomysłach?

Ż.Ch.: Stres był ogromny! Z tego co pamiętam, nagraliśmy to wszystko w jakieś 16 godzin. Poświęciliśmy na to cały dzień, więc jestem bardzo wdzięczna wszystkim osobom, które wzięły w tym udział. Pomogła mi Iza Zając, która też jest studentką Uniwersytetu Rzeszowskiego. Iza jest założycielką własnej szkoły tańca w Rzeszowie. Dziewczyny – Marta Buczek, Katarzyna Kiwak, Oliwia Wajda, Julia Gierczak, Paulina Rajzer, Wiktoria Zając, Anka Falkiewicz, Hania Gębarowska, Dominika Bober, które biorą udział w tym teledysku, są jej uczennicami. Jestem niezwykle wdzięczna, że się tego ze mną podjęła.

K.W.: Teledysk wygląda bardzo profesjonalnie!

Ż.Ch.: To właśnie efekt pracy osób w to zaangażowanych. Ogrom pracy i serca w teledysk włożył Paweł Ciupak, który nagrał materiał i go zmontował. Nic bez niego tak naprawdę by się nie udało. Razem z Maksym Myśliwcem, który pomagał Pawłowi w realizacji nagrania, a także ze wspomnianą już Izą Zając, siedzieliśmy wspólnie i zaplanowaliśmy, jak ma ten teledysk wyglądać.

Wszyscy pracowaliśmy od 5 rano. Moje koleżanki, Marcelina Bobeł, Klaudia Zarzycka i Magdalena Grzywacz, robiły makijaż. Magdalena Cupryś zajęła się fryzurami. Mój kolega, stylistka i fryzjer Bartek Ligęza, dobierał stroje i fryzury, a także przygotował mnie do sesji okładkowej do „Odnowy”. Każdy, kto mógł pomóc, zrobił to non profit, za co dziękuję!

A.K.: Cieszę się, że o tym mówisz, bo tak naprawdę jesteś żywą inspiracją, przede wszystkim dla studentów, którzy są na takim etapie życia, w którym zastanawiają się, jak pokierować swoją karierą, aby robić to, co się lubi i po prostu żyć szczęśliwie. Często idziemy na studia, bo tak podpowiada nam rozum, natomiast jak widać, na Twoim przykładzie, często to, co podpowiada rozum, w połączeniu z głosem serca bardziej „się opłaca”.

Ż.Ch.: Ja również długo zastanawiałam się, co wybrać, co będzie dla mnie lepsze. Przez cały okres studiów pracowałam i uważam, że mimo wielu wyrzeczeń, da się pogodzić karierą zawodową z pasją. Cieszę się, że posiadałam umiejętność, która pozwoliła mi na tyle dobrze zorganizować swój czas, by móc spełniać się w życiu codziennym i być szczęśliwą.

K.W.: Z kim chciałabyś w przyszłości wystąpić lub nagrać wspólny utwór?

Ż.Ch.: Jestem wielką fanką m.in. Michaela Jacksona, Steviego Wondera – to są legendy, z których czerpię najwięcej wiedzy muzycznej i się nimi inspiruję. Uważam, że współczesność udowadnia, że każdy z istniejących gatunków muzycznych ma w sobie coś wyjątkowego. Często dane utwory charakteryzuje połączenie kilku znanych gatunków, co uważam za niezwykle atut takiego numeru. Jeżeli miałabym wskazać osobę z polskiego grona muzyków, z którym chciałabym kiedyś nagrać utwór, byłby to Igor Herbut z zespołu Lemon. Ma niezwykłą barwę głosu oraz wrażliwość, którą szczególnie cenię w artystach. Z polskich wokalistek natomiast na pewno: Kayah, Natalia Przybysz i Mery Spolsky. Jest mnóstwo innych artystów, którzy zasługują na uwagę, jednak nasza rozmowa musiałaby trwać o wiele dłużej.

K.W.: Sporo osób, które komentują Twój teledysk do piosenki „Odnowa”, trafiło na nią z polecenia znanego youtubera – Niekrytego Krytyka. Ty wpadłaś na pomysł, aby podejść do niego z teledyskiem?

Ż.Ch.: Moja siostra do niego napisała.

K.W.: Uważasz, że to był dobry pomysł?

Ż.Ch.: Oczywiście. Jeśli ktoś ma tak duże zasięgi jak Niekryty Krytyk i wykorzystuje swoją popularność, by pomóc wypromować mniej znanych artystów, to uważam, że jest to bardzo dobra inicjatywa. Moja siostra wysłała do niego dwa e-maile i ku mojemu zaskoczeniu – udało się. Uważam, że nie powinniśmy się bać i korzystać ze wszystkiego, co przyniesie nam los. Sporo komentarzy pod moim teledyskiem było zarówno miłych, jak i obraźliwych. Jeśli krytyka ograniczała się jedy-

nie do przytyków osobistych, po prostu tego typu wypowiedzi usuwałam. Są nie na miejscu i ranią innych.

K.W.: Na co dzień spotykasz się z hejtem?

Ż.Ch.: Różnie. Było mnóstwo miłych sytuacji i rozmów ze stron zupełnie obcych mi osób. Ku mojemu zaskoczeniu to właśnie ludzie wydawali się, że bliscy, ze wspólnego środowiska, zwykli krytykować moje działania. Myślę, że żyjemy w kraju, w którym mentalność przejawia się w krytyce wszystkiego, kto w jakiś sposób wyróżnia się na tle ogółu. Osobiście uważam, że jeżeli ktoś ma jakąkolwiek pasję i robi coś, co sprawia mu przyjemność, przy tym nie krzywdząc innych, to bardzo temu kibicuję, niezależnie czy będzie tym muzyka, kariera naukowa, aktorstwo, robienie makijaży, sport, lepienie z gliny. Każda pasja, która sprawia twórcom radość, każde działanie, które człowieka rozwija, jest godne pochwały i ja staram się wspierać tak, jak potrafię.

A.K.: Wiele osób chcących się wybić, pokazać światu swój talent, tak naprawdę tego nie robi, gdyż boi się negatywnych komentarzy ze strony społeczeństwa. Te osoby boją się, że sobie z tym nie poradzą.

Ż.Ch.: Mi też bywa przykro, słysząc niekonstruktywną krytykę, ale chyba już się uodporniłam i wyrobiłam mechanizm obronny polegający na tym, że słucham opinii tylko osób, do których mam pełne zaufanie, nie chcę celowo mnie zranić i którym na mnie zależy i takich, które znają się na rzeczy, osiągnęły w życiu to, co i ja chcę. Jeżeli mnie krytykują, to tylko po to, bym mogła w przyszłości stać się jeszcze lepszą. Szczególną osobą, która pomaga mi w tworzeniu i zawsze służy radą, jest moja młodsza siostra oraz nauczyciele wokalni.

A.K.: A propos nauczycieli – czy mogłabyś polecić miejsca lub osoby, szczególnie w Rzeszowie, do których wszyscy zainteresowani pracą nad wokalem mogliby się udać, by rozwijać swój talent?

Ż.Ch.: W Rzeszowie jest mnóstwo nauczycieli wokalu, nie mogę zatem obiektywnie ocenić, ponieważ osobiście uczyłam się w dwóch szkołach – Pro Musica i Centrum Sztuki Wokalnej. Spośród grona moich nauczycieli mogę wyróżnić Annę Czenckę i Magdę Skubisz. Dzięki wspomnianym szkołom i nauczycielom miałam okazję uczestniczyć i przeżywać piękne chwile w wielu festiwalach i spektaklach wokально-tanecznych.

K.W.: Bardzo dziękujemy za rozmowę i życzymy dalszych sukcesów.

Ż.Ch.: Dziękuję!

Modernizacja bez suwerenności. Przemiany gospodarcze i społeczne w Polsce Ludowej.

Trzecia odsłona cyklu konferencji o historii nowoczesnej polskiej gospodarki

Bartosz Pasterski

Zgodnie z założeniami projektu badawczego „W drodze ku modernizacji. Niepodległa Polska i wolni Polacy w XIX-XXI wieku” realizowanego przez Kolegium Nauk Humanistycznych 4 czerwca 2020 r. na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyła się III Konferencja Naukowa z cyklu „Oblicza polskiej modernizacji”. W związku z wciąż istniejącym zagrożeniem epidemicznym oraz przyjętymi normami działań związanymi z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2 konferencja odbyła się w trybie zdalnym na platformie internetowej Zoom.

Oficjalnego otwarcia konferencji dokonał kierownik projektu prof. dr hab. Paweł Grata, który powitał wszystkich zgromadzonych uczestników konferencji online w osobach historyków gospodarki i ekonomistów z wielu ośrodków akademickich całego kraju. Po oficjalnym otwarciu rozpoczęły się obrady plenarne. W pierwszej sekcji, zatytułowanej „Czy i jaka modernizacja?“, moderatorem był

prof. dr hab. Paweł Grata. Wystąpienia badaczy zainaugurował referat prof. dr hab. Jędrzeja Chumińskiego z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu pt. *Peerelowska modernizacja – fakty i mity*. Drugim prelegentem był dr hab. Sławomir Kamosiński, prof. UKW z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, który wygłosił referat pt. *Podłoże niepowodzenia strategii naśladownictwa jako próby modernizacji Polski Ludowej*. Z kolei w referacie dr hab. Cecylii Leszczyńskiej, prof. UW z Uniwersytetu Warszawskiego pt. *Międzynarodowy kontekst (ekonomiczny i finansowy) kryzysu peerelowskiej modernizacji (lata 1976–1989)* podjęty został problem ogólnokrajowego projektu modernizacyjnego lat 70. XX wieku. Przedostatnim prelegentem był dr Marian Zalesko z Uniwersytetu w Białymstoku, który omówił temat *Polscy ekonomiści okresu socjalizmu wobec modernizacji gospodarki PRL*, natomiast obrady pierwszej sekcji zakończył dr hab. Karol Chylak ze Społecznej Aka-

demii Nauk w Warszawie, który wygłosił referat pt. *Którą drogą? Gospodarka i społeczeństwo w wolnej Polsce w myśli środowisk niepodległościowych w PRL.*

Drugą część sesji „Socjalistyczna modernizacja – case study” poprowadził dr Jarosław Kinal. Tę turę konferencji otworzył prof. dr hab. Piotr Franaszek z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie referatem pt. *Nowa Huta – sztandarowy symbol «socjalistycznej modernizacji» gospodarki i społeczeństwa.* Przedstawił m.in. poszczególne etapy budowy kombinatu hutniczego (przez cały okres PRL) oraz samego miasta oraz zmiany społeczne. Z kolei w referacie dra hab. Romana Macyry, prof. UAM z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu pt. *Industrializacja w PRL: przypadek Wielkopolski (1945–1989)* został podjęty problem modernizacji socjalistycznej gospodarki w regionie wielkopolskim. Następnym prelegentem był dr hab. Zygmunt Woźniczka, prof. UŚ z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, który zaprezentował referat pt. *Modernizacja miast Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego w Polsce Ludowej (wybrane aspekty).* Jako przedostatni w tej części obrad swój referat pt. *Wpływ misji gospodarczych MFW i Banku Światowego na kierunek i skalę modernizacji gospodarki PRL w latach 80. XX w.* przedstawił dr Dariusz Grala z Instytutu Kliometrii i Badań nad Transformacją w Poznaniu. Prof. dr hab. Dariusz Jarosz z Instytutu Historii PAN w Warszawie omówił na koniec zagadnienie pt. *Modernizacja imitacyjna wsi w Polsce oparta na modelu sowieckim w latach 1948–1956: aspekty gospodarcze, społeczne i kulturowe.*

Trzecią część sesji pt. „Próby modernizacji polskiej wsi” poprowadził ponownie prof. dr hab. Paweł Grata. Wystąpienia referentów rozpoczął dr hab. Tadeusz Janicki prof. UAM z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, który przedstawił wykład pt. *Modernizacja techniczna rolnictwa i wiejskich gospodarstw domowych w PRL w latach 1957–1975.* Badacz wskazał wyraźnie, że unowocześnienie rolnictwa we wskazanym okresie odbywało się zbyt wolno i było obciążone wieloma błędami. Autorkami dwóch kolejnych referatów były wspólnie dr Sylwia Straszak-Chandoha z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz dr hab. Adriana Merta-Staszczak, prof. PW z Politechniki Wrocławskiej. Pierwsza z badaczek zaprezentowała zagadnienie pt. *Zmiany modernizacyjne rolnictwa w latach 1975–1989,* natomiast druga wygłosiła referat pt. *Przeobrażenia kulturowe na wsi w latach 1970–*

1989. W podsumowaniu tego ostatniego wystąpienia znalazła się cenna uwaga, że na rozwój kultury na wsi tego czasu wpływ miały trzy zasadnicze czynniki: kina i biblioteki oraz występy przedsiębiorstw estradowych.

Czwarta sekcja pt. „Przemiany społeczne” rozpoczęła się od wystąpienia dra hab. Grzegorza Miernika, prof. UJK z Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego w Kielcach z referatem pt. *Robotnicy w Polsce Ludowej. Przemiany generacyjne i konsekwencje.* Dr Natalia Jarska z Instytutu Historii PAN w Warszawie wygłosiła referat pt. *Modernizacja a życie prywatne kobiet w powojennej Polsce.* Część tę zakończył referat dr Eweliny Szpak z Instytutu Historii PAN w Warszawie pt. *Ciemna strona modernizacji? Polityka nowotworowa w PRL.*

Ostatnia piąta sekcja pt. „Transport i komunikacja, czyli «planowe» zaniedbania rozwojowe” rozpoczęła się referatem prof. dra hab. Janusza Kalińskiego ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie pt. *Projekty i dokonania w sferze budowy autostrad.* W tym interesującym wystąpieniu omówiona została kwestia budowy autostrad przez cały okres trwania PRL-u. Z kolei dr hab. Andrzej Zawistowski, prof. SGH ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie przedstawił inne zagadnienie komunikacyjne tamtej epoki, ujęte w formule *Modernizując miasto – zmodernizujemy społeczeństwo. Próby zbudowania warszawskiego metra w okresie Polski Ludowej.* Kolejnym prelegentem był dr hab. Hubert Wilk prof. IH PAN z Instytutu Historii PAN w Warszawie, który rozwinął temat pt. *Modernizacja czy pozorna modernizacja? Próby unowocześnienia polskiego przemysłu motoryzacyjnego w PRL.* Ostatnim prelegentem był dr Dawid Keller z Muzeum w Chorzowie, który w referacie pt. *Bez odpowiednich doświadczeń. Produkcja taboru kolejowego w zakładach Zjednoczenia Przemysłu Taboru Kolejowego* omówił problemy związane z produkcją kolejowych środków transportu.

Po dyskusji poświęconej ocenie procesów modernizacyjnych w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej prof. Paweł Grata dokonał podsumowania konferencji. Podziękował uczestnikom za udział w konferencji online oraz inspirujących dyskusjach i zaprosił do udziału w następnej sesji z cyklu „Oblicza polskiej modernizacji”, która koncentrować się będzie wokół kolejnego ważnego tematu, jakim jest *Modernizacja gospodarcza Polski po 1989 roku.*

Studencka e-konferencja „Młoda Elektroradiologia 2020”

Andrzej Urbanik

Pandemia Covid-19 wywarła wpływ na wiele aspektów naszego życia, także na działalność kongresową. Gdy w marcu br. weszły przepisy uniemożliwiające organizowanie zgromadzeń, niemożliwa stała się realizacja sympozjów, warsztatów czy kongresów.

Tak stało się w przypadku ogólnopolskiej studenckiej konferencji naukowej „Młoda Elektroradiologia 2020”. Impreza organizowana od roku 2013 przez studenckie koło naukowe „Młoda Elektroradiologia” działające w Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego cieszy się dużym zainteresowaniem. Co roku biorą w niej udział studenci kierunku elektroradiologii, lekarskiego oraz fizyki medycznej z całej Polski. Jest to jedna z dwóch radiologicznych konferencji studenckich w naszym kraju (obok Studenckiego Ogólnopolskiego Forum Radiologii) pozwalająca prezentować studentom osiągnięcia naukowe, nawiązywać kontakty i wymieniać doświadczenia. Biorąc to wszystko pod uwagę, postanowiono, że „Młoda Elektroradiologia” musi się odbyć, ponieważ do udziału czynnego i biernego w Konferencji zgłosiło się wielu uczestników. Co więcej, uczestnicy czynni przesłali już streszczenia. Nie można ich było zawieść. Zdecydowano się więc na formę e-konferencji przeprowadzonej w internecie.

Do realizacji wybrano formę asynchroniczną, czyli taką, w której każdy uczestnik może brać udział w dowolnym czasie w ramach określonych przez organizatorów. Wszystkie wystąpienia ustne zostały przygotowane przez uczestników w formie MPEG-4, a plakaty w formacie PDF. W sumie w konferencji zaprezentowano 21 prac naukowych w trzech sesjach. Dodatkowo można było obejrzeć 5 prezentacji przygotowanych przez firmę Siemens, sponsora konferencji. Bardzo ciekawy i na czasie okazał się wykład specjalny prof. Edyty Szurowskiej obrazowanie TK – Covid-19.

Prezentowane prace oceniało jury złożone z wybitnych polskich radiologów. Główna nagroda przypadła Agacie Piechoć, studentce kierunku elektroradiologia Uniwersytetu Rzeszowskiego. Jest nią bezpłatny udział w European Congress of Radiology. Nagrodę ufundowała, a przy tym udzieliła wsparcia logistycznego Fundacja PolradiologiaViva.

„Młoda Elektroradiologia 2020” okazała się sukcesem i była jedną z pierwszych (a prawdopodobnie pierwszą) studenckich e-konferencji w czasach pandemii Covid-19 w Polsce. O skali zainteresowania świadczy fakt, że redakcja czasopisma „Inżynier i Fizyk Medyczny” udostępniła swoje łamy i opublikowała artykuł opisujący sposób, w jaki studenckiemu kołu naukowemu z Uniwersytetu Rzeszowskiego udało się w bardzo prosty i tani sposób zorganizować ważne przedsięwzięcie naukowe. Zainteresowanie to sprawiło także, że organizatorzy zdecydowali, aby konferencja była w dalszym ciągu dostępna – można brać w niej udział pod adresem <http://me.polradiologia.org>

VIII OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
"MŁODA ELEKTORADIOLOGIA"

04.04.2020

Uniwersytet Rzeszowski

O Walnym Zjeździe Stowarzyszenia Idokan Polska i IPA 27th General Assembly Commemoration Symposium „Martial Arts & Combat Sports in Scientific Research”

Przemysław Pawelec

12 września 2020 rozpoczęło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Stowarzyszenia Idokan Polska (SIP). Wzięli w nim udział delegaci z wielu ośrodków w Polsce.

Prof. Wojciech J. Cynarski, prezes SIP, powitał zebranych i wystąpił z krótkim wprowadzeniem. Następnie wręczył panu mgr. inż. Piotrowi Jaskólskiemu certyfikat na 1 dan w Karate Idokan (w efekcie zdanego w tym roku egzaminu) oraz dyplom i Złoty Medal Honoru SIP z racji zasług w przeszło dwudziestoletniej aktywności na rzecz Stowarzyszenia.

Mgr Dariusz Bajkowski, wiceprezes SIP, wręczył dyplom i Medal Honorowy SIP „Wojownik Szlachetnej Drogi/Drogi Prawdy” z numerem 3 prezesowi Cynarskiemu. Przyznany w ubiegłym roku dyplom podpisali D. Bajkowski (7 dan) i dr Jan Słopecki (10 dan). Następnie dr Zbigniew Sawicki, *Grand Master* i lider organizacji „Signum Polonicum”, wręczył prof. Cynarskiemu Odznakę „Zasłużony dla Signum Polonicum”.

Po tych wyróżnieniach prezes SIP przedstawił laudację poświęconą prof. Carlosowi Gutierrezowi-Garcii. Tenże profesor

Uniwersytetu Leon (Hiszpania) od wielu lat współpracuje z SIP i redakcją „*Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology*” jako autor i recenzent. Ponadto realizuje wraz z członkami Stowarzyszenia wspólne projekty naukowe (również w ramach *International Martial Arts and Combat Sports Scientific Society, IMACSSS*). Walny Zjazd, w drodze uchwały, poparł wniosek o przyznaniu temuż uczonemu członkostwa honorowego SIP.

Zarząd przedstawił sprawozdania za rok 2019 oraz raporty z poszczególnych komisji. Walny Zjazd jednomyślnie zatwierdził wszystkie sprawozdania oraz poparł działania Zarządu minionej kadencji. Prezesem na nową kadencję (lata 2020–2024) wybrany został po raz kolejny prof. W.J. Cynarski. Wybrano także członków Zarządu, którymi zostali: dr hab. Zbigniew Borysiuk (wiceprezes ds. nauki), mgr D. Bajkowski (wiceprezes ds. sportu), mgr Elżbieta Cynarska (sekretarz generalny), Adam Hajduk (skarbnik), mgr Stanisław Cynarski, dr hab. Juliusz Piwowarski, dr Zbigniew Sawicki i dr Krzysztof Warchoł (członkowie). Ponadto powołano Komisję Rewizyjną w składzie: dr hab. Cezary Kuśnierz (przewodniczący), mgr Adrian Piórko (sekretarz) i mgr Piotr Ziemiański (członek).

Nakreślono ramowy plan działań Stowarzyszenia, po czym miała miejsce dyskusja i zgłaszanie wolnych wniosków. Dr hab. J. Piowowski (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Indywidualnego i Społecznego „Apeiron” w Krakowie) zaproponował współpracę autorską z wydawanymi przez niego periodykami naukowymi.

Po zakończeniu obrad i krótkiej przerwie rozpoczęło się IPA 27th General Assembly Commemoration Symposium „Martial Arts & Combat Sports in Scientific Research”. Sympozjum patronowali dyrektor Instytutu Nauk o Kulturze Fizycznej prof. Wojciech Czarny oraz prezydent IMACSSS prof. W. J. Cynarski, który rozpoczął obrady witając uczestników i gości specjalnych. Byli nimi prof. Mieczysław Radochoński, dr Krzysztof Kubala (były sekretarz generalny IMACSSS), mgr Edvard Schaeffer (Słowenia) oraz profesorowie z kijowskiego Narodowego Uniwersytetu Sportowego (którzy niestety nie mogli dojechać).

Pierwszą sesję obrad poprowadzili dr hab. Z. Borysiuk (Poli technika Opolska) i dr Gabriel Szajna (UR), specjaliści szermierki sportowej i historycznej. Dodatkowo dr G. Szajna jest przewodniczącym Komisji Szermierki SIP. Z kolei drugą sesję poprowadzili dr Stefania Skowron-Markowska (Uniwersytet Wrocławski) i dr Zbigniew Sawicki („Signum Polonicum”, Zawiercie).

Do najciekawszych wystąpień można zaliczyć te wygłoszone przez dr S. Skowron-Markowską (charakteryzującą istnienie

i zagrożenie bytu typowych wioski chińskich skupionych wokół klasztoru *Shaolin* na przykładzie Wanzhigou), prof. Z. Borysiuka (jako współautora; na temat wskaźnika EMG i struktury czasu akcji technicznej w szermierce na wózkach), dra G. Szajnę (podejmującego temat opinii polskich szermierzy odnośnie percepcji wzrokowej w walce na szpady) oraz dra Z. Sawickiego (na temat charakterystycznych znaków identyfikujących polską sztukę walki).

Po każdej sesji miała miejsce dyskusja, w której padły bardzo ciekawe spostrzeżenia. Ponadto wysunięto postulaty dotyczące planowanych badań.

Komitetowi Naukowemu Konferencji przewodniczył prof. W. J. Cynarski. Poziom refleksji naukowej był wysoki, a jednocześnie udział autentycznych ekspertów praktyki sztuk walki zapewniał powiązanie naukowych dyskusji z praktyką. Ponieważ Komitet Naukowy wzmacniał prof. Georgiy Korobeynikov, a cztery spośród dwunastu zgłoszonych referatów było autorstwa lub współautorstwa badaczy z Wielkiej Brytanii, Słowenii, Ukrainy i USA, sympozjum to można traktować jako konferencję z udziałem gości zagranicznych.

Opisane sympozjum stanowiło – jako darmowa konferencja naukowa – wyraz poczucia misji SIP jako organizacji pożytku publicznego.

Fot. P. Pawelec

BON UR

Laureatem konkursu IDOL 2020

Miło nam poinformować, że podczas odbywającej się w dniach 11–14 września 2020 r. w Warszawie XVIII edycji Międzynarodowej Konferencji „REHA FOR THE BLIND IN POLAND”, której tematem przewodnim było „Wyszkolenie i aktywność Twoją Szansą”, organizowanej przez Fundację „Szansa Dla Niewidomych”, Biuro Pomocy i Projektów Społecznych Urzędu m.st. Warszawa, The Center for the Blind in Israel oraz Fundację Challenge Europe w Polsce, **Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego otrzymało wyróżnienie za zajęcie I miejsca w ogólnopolskim konkursie IDOL 2020 w kategorii EDUKACJA**. Dyplom w imieniu BON UR odbierał w Warszawie mgr Artur Szymański, wieloletni współpracownik Biura.

Konkurs co roku nagradza osoby, a także instytucje wspierające niewidomych i słabowidzących oraz dostosowujące swą działalność do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku. Celem konkursu IDOL 2020 było wyróżnienie instytucji, firm i osób zasłużonych w dziedzinie nowoczesnej rehabilitacji niedowidzących i niewidomych oraz w walce nie tylko o emancypację tego środowiska, ale również promowanie zaangażowania społecznego, pozytywnych przykładów postaw i działań skierowanych do osób z niepełnosprawnością.

Nagroda ta jest wyjątkowym wyróżnieniem potwierdzającym celowość organizowanych przez BON UR przedsięwzięć i stanowi dobrą motywację do dalszej pracy na rzecz studentów z niepełnosprawnościami.

Czwarty projekt Art & Science: „Sztuka Powsta- nia Życia”

Marek Olszyński
Uniwersytet Rzeszowski

Hanna Fabczak
Fundacja Nenckiego Wspierania
Nauk Biologicznych, Instytut Biologii
Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN

Adam Szewczyk
Instytut Biologii Doświadczalnej
im. M. Nenckiego PAN

W listopadzie 2020 r. rozpocznie się kolejna odsłona projektu Art & Science pt. „Sztuka Powstania Życia / Art of Origin of Life”. Podobnie jak w latach ubiegłych, głównymi organizatorami projektu są Uniwersytet Rzeszowski, Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN oraz Fundacja Nenckiego Wspierania Nauk Biologicznych. Projekty Art & Science, realizowane od 2017 r., są przestrzenią oddziaływania środowisk kreatywnych w obszarze nauk biologicznych i sztuki. Wizualność współczesnych nauk biologicznych stanowi naturalną platformę komunikacji między biologami molekularnymi a artystami. Warto podkreślić, że rezultaty projektu mogą także umożliwić pokonanie hermetyczności współczesnego języka naukowego w komunikacji ze społeczeństwem.

Operowanie obrazem jako narzędziem opisu otaczającego świata, w połączeniu z kreatywnością i ciekawością obu środowisk, pozwoliło z sukcesem zrealizować trzy dotychczasowe edycje projektów Art & Science: „Obrazowanie Biologiczne: Inspiracje Niewidzialnym Światem?” (Mikołajki, 2017), „Sztuka Bioróżnorodności” (Rzeszów, 2018) oraz „Siła Struktur Biologicznych” (Przeworsk, 2019).

Planowany w tym roku projekt Art & Science „Sztuka Powstania Życia” będzie odwoływał się do estetyki fundamentalnych zjawisk biologicznych, towarzyszących powstaniu życia. Podczas sympozjum naukowego przedstawione zostaną także koncepcje filozoficzne odnoszące się do zjawiska powstania życia. Wykładowcami będą naukowcy z Instytutu Biologii i Biotechnologii oraz Instytutu

Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Zaprezentują się także pracownicy naukowcy z Instytutu Nenckiego PAN z Warszawy, Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN z Poznania oraz z SGGW z Warszawy.

Ze względu na istniejące w tym roku ograniczenia projekt odbędzie się częściowo w formule on-line, tzn. wykłady zostaną wygłoszone na platformie internetowej. Ta niedogodność organizacyjna może jednak zdecydowanie poszerzyć krąg odbiorców zaplanowanego sympozjum Art & Science. Projekt ten, poza częścią wykładową, będzie realizowany

przez artystów plastyków także w zakresie artystycznym. Do projektu zaproszono m.in. artystów z Instytutu Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego, Akademii Sztuki ze Szczecina, ASP w Krakowie oraz artystów z Węgier, Słowacji, Niemiec i Francji. Udział w nim wezmą również wybitni plakacisci z całego świata. Na zakończenie projektu planowane są wystawy w kilku ośrodkach akademickich i prestiżowych galeriach – w kraju i za granicą, m.in. w galerii Nencki Art Collection w Warszawie, galerii BWA w Rzeszowie, jarosławskiej Galerii u Attavantich oraz w Bardejowie na Słowacji i w Miszkolcu na Węgrzech. Wydany

zostanie także profesjonalny album będący podsumowaniem zarówno części naukowej, jak i artystycznej.

W zrealizowanych do tej pory kilku edycjach naukowo-artystycznego projektu, jakim jest Art & Science, wiodącą rolę w inspiracjach i poszukiwaniach natury formalnej pełniła biologia eksperymentalna, stąd też Instytut Nenckiego PAN był kluczowym partnerem, a zarazem pomysłodawcą i współorganizatorem sympozjum. Współpracę naukowców biologów oraz artystów-plastyków w pełni uzasadnia fakt, iż analiza obrazu we współczesnej biologii stanowi zawsze kluczowy element prowadzenia nowoczesnych badań naukowych. Badany obraz również dla plastyków jest bardzo atrakcyjną wizualnie *ilustracją* struktur i procesów biologicznych, a możliwość wykorzystania innowacyjnych technik mikroskopowych w tego typu badaniach, dająca szansę zobaczenia czegoś, co było do tej pory niewidzialne dla ludzkiego oka, staje się równocześnie oryginalną inspiracją do twórczych poszukiwań w zakresie sztuk wizualnych.

Dlatego też nikogo nie powinno dziwić to, że pierwsze sympozjum Art & Science, którego głównymi organiza-

torami byli Marek Olszyński oraz Adam Szewczyk, odbyło się na Stacji Badawczej Instytutu Nenckiego PAN w Mikołajkach (wrzesień 2017). Tematyka pierwszego projektu wynikała z faktu, że w Instytucie Nenckiego PAN priorytetem metodycznym jest m.in. obrazowanie biologiczne z wykorzystaniem różnych technik mikroskopowych. W ten sposób narodził się pierwszy projekt pt. „Obrazowanie Biologiczne: Inspiracje Niewidzialnym Światem?”. Uczestnikami spotkania w Mikołajkach byli głównie artyści z Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz wykładowcy i studenci z Wydziału Sztuki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. W projekcie brali udział także studenci z Wydziału Sztuki UR i artyści zrzeszeni w Okręgu Rzeszowskim ZPAP. Sympozjum zainaugurowane było cyklem bardzo inspirujących wykładów naukowców z Instytutu Nenckiego PAN, które ukazywały różne aspekty wizualne współczesnej biologii oraz interakcje nauki ze sztuką. Sympozjum towarzyszyła też wizyta artystów w laboratoriach naukowych Stacji Badawczej. Łącznie powstało kilkadziesiąt oryginalnych dzieł, z których stworzono bardzo interesujące wystawy w Rzeszowie i Warszawie. Dowodzi to, że projekt Art & Science był inspirującym

doświadczeniem, zarówno dla naukowców, jak i dla plastyków. Należy przy tym podkreślić, że pierwsza edycja sympozjum oraz warsztaty w Mikołajkach wspierane były przez Polskie Towarzystwo Biochemiczne, Związek Polskich Artystów Plastyków (Okręg Rzeszowski) oraz firmę Olympus Polska. Podczas wernisażu wystawy, podsumowującego pierwszą edycję sympozjum, zaprezentowano profesjonalnie zaprojektowany i wydany polsko-angielski katalog dzieł artystycznych i wykładów z sympozjum Art & Science, którego autorem jest prof. Mirosław Pawłowski. Wszyscy organizatorzy sympozjum jednomyślnie zgodzili się, iż wystawy oraz towarzysząca publikacja były dowodem na to, że połączenie naukowych aspektów i pomysłów ze środkami wyrazu stosowanymi w sztuce współczesnej stanowi inspirujący oraz interesujący pomysł, który warto wspólnie kontynuować.

Ważnym aspektem współpracy naukowców i artystów jest również fakt, że część prac została przez artystów przekazana Instytutowi Nenckiego PAN i stanowiła załączek kolekcji nazwanej „Nencki Art Collection”, czyli kolekcji sztuki współczesnej Instytutu Nenckiego PAN. W Polskiej Akademii Nauk to pierwszy Instytut,

który posiada kolekcję sztuki współczesnej zainspirowaną współpracą artystyczno-naukową. Opiekę nad kolekcją sprawuje Fundacja Nenckiego Wspierania Nauk Biologicznych kierowana przez panią prezes Hannę Fabczak.

Nasze doświadczenie dobitnie pokazuje, że dwa światy – naukowy i artystyczny – są często sobie pokrewne i wzajemnie się inspirują. Pozwala to na kreatywne włączenie się twórców z obszaru sztuk wizualnych w proces rewidowania koncepcji Natury i naszych z nią powiązań. Treści naukowe przekazywane językiem sztuki mogą też pobudzić zainteresowanie naukami biologicznymi oraz ułatwić ich zgłębienie, prowadząc do społecznej akceptacji i zrozumienia prowadzonych badań naukowych.

Realizowane projekty dowiodły także, iż rejestrowane w laboratorium obrazy bio-

logicznych form i struktur – stanowiące zazwyczaj tylko punkt wyjścia w badaniach naukowych – były udaną koncepcją na spotkania biologów z artystami. Projekty Art & Science okazały się więc owocnym przedsięwzięciem, skutecznie łączącym świat nauki i sztuki. Stanowią w ten sposób logiczną całość koncepcji wzbogacenia rozumienia przyrody i potwierdzają fakt, że artyści i naukowcy, dzieląc ciekawość w swoich poszukiwaniach NIEZNAJOMEGO I NIEODKRYTEGO, wspólnie doceniają piękno światów, które eksplorują w zupełnie innych celach. To właśnie te przesłanki oraz ogromna „wizualność” współczesnej biologii przekonały nas do podjęcia realizacji kolejnych projektów Art & Science. Byliśmy ciekawi, w jaki sposób pokazanie obrazów biologicznych (otrzymanych z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi – m.in. wysokorozdzielczej mikroskopii) może inspirować artystów, dla których obszarem działania są sztuki wizualne.

Tegoroczny projekt Art & Science „Sztuka Powstania Życia / Art of Origin of Life” będzie odwoływał się do fundamentalnej estetyki procesów towarzyszących powstaniu życia we wszechświecie. Będzie to unikalna inspiracja dla artystów plastyków, a jednocześnie ciekawy eksperyment dla biologów molekularnych. Mamy więc nadzieję, że pozytywnym aspektem realizacji części tego projektu wyłącznie za pomocą platformy internetowej – ze względu na panujące obecnie obostrzenia związane z pandemią – będzie zintensyfikowanie jego odbioru i zainteresowania nim nie tylko w rodzimym środowisku akademickim.

Fot. Archiwum projektu Art & Science

Kazimierz Braun i Tadeusz Różewicz
po premierze *Odejścia Głodomora*
w Pfeiffer Thetre, Buffalo, New York, USA, 1987 rok.

Archiwum Różewiczowskie ze zbiorów Profesora Kazimierza Brauna dla Instytutu Polonistyki i Dziennikarstwa UR

Jolanta Pasterska

We wrześniu 2020 roku na ręce profesor Jolanty Pasterskiej profesor Kazimierz Braun przekazał gromadzone przez ponad czterdzieści lat własne Archiwum Różewiczowskie dokumentujące długoletnią przyjaźń i współpracę obu twórców.

Profesor Kazimierz Braun jest polskim reżyserem, dramaturgiem, prozaikiem, teatrologiem, nauczycielem akademickim i tłumaczem. Studiował polonistykę na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i reżyserię w Państwowej Wyższej Szkole Teatral-

nej w Warszawie. Związany był z teatrami m.in. w Łodzi, Gdańsku, Lublinie, Wrocławiu. Doktoryzował się na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, habilitację zdobył na Uniwersytecie Wrocławskim i na tej uczelni podjął pracę wykładowcy, jednocześnie realizując

Tadeusz Różewicz i Kazimierz Braun w dekoracji do *Odejsia Głodomora*, Pfeiffer Theatre, Buffalo, New York, USA, 1987 rok. Kazimierz Braun z Dyplomem Uznania od Klubu Sztuki Polskiej w Buffalo. Tadeusz Różewicz z Nagrodą Uznania od Klubu Sztuki Polskiej w Buffalo w postaci płaskorzeźby twarzy Adama Mickiewicza

sztuki we wrocławskim teatrze. W roku 1985 Kazimierz Braun został zwolniony z pracy, wstrzymano także jego profesurę z powodu działalności w opozycji antykomunistycznej. Unikając dalszych represji, reżyser wyjechał do Stanów Zjednoczonych. Tam podjął pracę na amerykańskich uczelniach: New York University w Nowym Jorku, Swarthmore College w Pensylwanii, University of California w Santa Cruz, State University of New York w Buffalo. Od roku 1986 reżyserował w teatrach: The Guthrie Theatre w Minneapolis, McCarter Theatre w Princeton, Odyssey Theatre w Los Angeles, The Irish Repertoire w Buffalo i Kavinoky Theatre w Irlandii. Jednym z obszarów teatralnej działalności Kazimierza Brauna jest współczesny dramat polski, w tym dramat różewiczowski. Znajomość z Tadeuszem Różewiczem zawarta w roku 1970 przerodziła się w przyjaźń trwającą aż do śmierci poety w roku 2014.

Profesor Kazimierz Braun od lat współpracuje z Instytutem Polonistyki i Dziennikarstwa Uniwersytetu Rzeszowskiego. Był gościem na organizowanych przez Instytut konferencjach poświęconych lite-

raturze emigracyjnej oraz autorem rozpraw w monografiach zbiorowych wydawanych przez Uniwersytet Rzeszowski. W Wydawnictwie Uniwersytetu Rzeszowskiego opublikował w roku 2013 monografię „*Mój* teatr Różewicza [współautorka J. Hofman-Wiśniewska]. Tak zadzierzgnięta znajomość zaowocowała pomysłem przekazania prywatnego archiwum cyfrowego profesora Brauna ówczesnej Pracowni Badań i Dokumentacji Kultury Literackiej działającej w Instytucie Polonistyki i Dziennikarstwa i współpracującej z Pracownią Zbiorów Specjalnych Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

17 czerwca 2014 roku profesor Kazimierz Braun na ręce ówczesnego rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dra hab. Aleksandra Bobko i kierowniczki Pracowni Badań i Dokumentacji Kultury Literackiej profesor Jolanty Pasterskiej przekazał swoje archiwum cyfrowe. Obecnie ten zbiór został poszerzony o unikalne Archiwum Różewiczowskie, czyli oryginały korespondencji z Tadeuszem Różewiczem, fotografii oraz scenariuszy sztuk poety. Listy i pocztówki autora *Kartoteki* są pisane ręcznie, ponieważ Różewicz nie posługiwał się maszyną

Kazimierz Braun podczas pracy nad sztuką *Przyrost naturalny*, 1979 rok, fot. K. Zarębski

Kartka 90 urodziny – Tadeusz Różewicz, (2011 rok), fot. Elzbieta Lempp

do pisania ani komputerem. Listy od poety zostały wzbogacone kopiami korespondencji Kazimierza Brauna do Tadeusza Różewicza. Ten zestaw oddaje oryginalny dialog obu artystów, dzięki czemu poznajemy autora *Putapki* jako człowieka i jako twórcę, obcujemy z jego poglądami i sądami wyrażanymi w formie osobistych zapisków. W tym szczególnym dwugłosie odsłania się także profil Kazimierza Brauna – reżysera, twórcy i pisarza. Archiwum Różewiczowskie obejmuje okres współpracy reżysera od momentu wyjazdu z Polski w roku 1985 do śmierci Tadeusza Różewicza w roku 2014. Po opracowaniu naukowym Archiwum Różewiczowskie zostanie przekazane do Pracowni Zbiorów Specjalnych Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Na pozyskany nam dar składają się:

Korespondencje

- Kazimierz Braun – Tadeusz Różewicz, listy z lat 1986–2014 (124 listy i karty pocztowe).

Miscelanea

- Teksty Kazimierza Brauna dotyczące twórczości dramatycznej Tadeusza Różewicza.
- Teksty Tadeusza Różewicza w reżyserii Kazimierza Brauna (wykaz).
- Maszynopis artykułu *Tadeusz Różewicz – a Playwright for the Electronic Age*.
- Programy teatralne.

Dokumenty różne

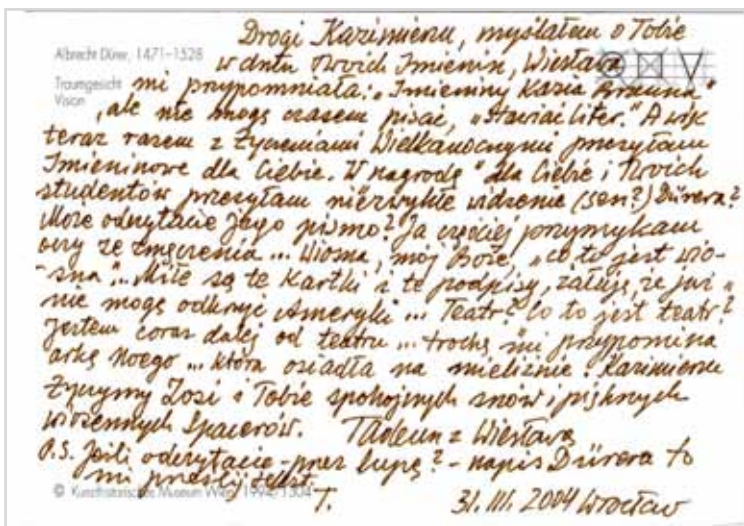
- Korespondencje Kazimierza Brauna z wydawnictwami dotyczące druku monografii poświęconej Różewiczowi, recenzje tej książki, listy polecające.
- Recenzje z przedstawień dramatów Tadeusza Różewicza w reżyserii Kazimierza Brauna w USA.
- Fotografie z przedstawień sztuk Tadeusza Różewicza w reżyserii Kazimierza Brauna – *Akt przerywany*, Lublin 1970 (3 zdjęcia), *Stara kobieta*, Lublin 1973 (8 zdjęć), *Przyrost naturalny* Wrocław 1979 (21 zdjęć) i *Birth Rate* Chicago

Actors Ensemble, 1989 (3 zdjęcia), *Putapka*, Wrocław 1984, (3 zdjęcia), *The Old Woman*, Dublin 1983 (3 zdjęcia), *Kartoteka rozrzucona*, Buffalo 2006 (27 zdjęć), *Odejsie Głodomora (The Hunger Artist)*, Buffalo 1987) – 5 zdjęć i plakat, *The Hunger Artist*, Princeton 1986 (1 zdjęcie).

- Fotografie: Tadeusz Różewicz i Kazimierz Braun (7 zdjęć).
- Dedykacje Tadeusza Różewicza w książkach ofiarowanych Kazimierzowi Braunowi i Zofii Reklewskiej-Braun (16 sztuk).
- 3 płyty CD z przedstawień sztuk Tadeusza Różewicza w reżyserii Kazimierza Brauna.
- 2 płyty *The Card Index Scattered* i 1 płyta zatytułowana Różewicz.
- 3 egzemplarze reżyserskie (*Przyrost naturalny* w języku polskim i w języku angielskim – *Birth Rate* i *The Card Index Scattered*).

Okolniczościowa kartka pocztowa okazji 80. urodzin Poety (2001)

Kartka pocztowa do Kazimierza Brauna (2004 rok)

Archiwum Różewiczowskie w Zakładzie Teorii i Antropologii Literatury UR

Przekazane zbiory wraz z monografią „Mój teatr Różewicza” stanowią cenny materiał do badań nad twórczością nie tylko Tadeusza Różewicza, ale także samego ofiarodawcy – reżysera i teatrologa – Kazimierza Brauna.

Reprezentanci Uniwersytetu Rzeszowskiego na XXX Forum Ekonomicznym

Jarosław Kinal

Trójka naukowców z Kolegium Nauk Humanistycznych UR: prof. dr hab. Paweł Grata, prof. dr hab. Jan Draus oraz dr Jarosław Kinal wzięła udział (w dniach 8–10.09.2020) w jubileuszowym XXX Forum Ekonomicznym, które – ze względu na sytuację epidemiczną – odbyło się nie jak dotychczas w Krynicy, a w Karpczu.

Prof. dr hab. Paweł Grata prorektor ds. Kolegium Nauk Humanistycznych UR wzięła udział w panelu „Starzejące się społeczeństwa wyzwaniem dla polityki społecznej”, w którym obok prof. P. Graty wystąpili minister Stanisław Szwed (Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej), Robert Obaz (poseł na Sejm RP) oraz Tomasz Targowski (konsultant krajowy w dziedzinie geriatry). Prelegenci omawiali zagadnienia związane z problematyką gotowości gospodarek UE na procesy starzenia się społeczeństwa oraz analizowali przypadek Polski. Prof. dr hab. Jan Draus był ekspertem w panelach dotyczących dialogu polsko-rosyjskiego oraz fenomenu dyplomacji parlamentarnej, w których uczestnikami byli posłowie (Bogdan Rzońca, Andrzej Szlachta, Tadeusz Chrzan), politycy zagraniczni (Jan Hudacký) oraz eksperci (Sławomir Dębski). Dr Jarosław Kinal poprowadził panel dyskusyjny dotyczący obiektywizmu współczesnych przekazów medialnych, w którym wzięli udział: dr Juliusz Braun (Rada Mediów Narodowych), minister Paweł Lewandowski (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) oraz prof. dr hab. Paweł Czarnecki (Collegium Humanum – Szkoła Główna Menedżerska).

Forum Ekonomiczne to coroczne międzynarodowe spotkanie przedstawicieli kręgów gospodarczych, naukowych i politycznych regionu Europy Środkowo-Wschodniej odbywające się w Krynicy-Zdroju od 1992 r. Relacje z debat można znaleźć w międzynarodowych agencjach prasowych, takich jak: Bloomberg, AFP, Euronews, Reuters czy TASS oraz na łamach najpoczytniejszych dzienników, w tym m.in. The Wall Street Journal, Die Welt, Kommersant czy Financial Times. Tegoroczne obrady były również transmitowane i relacjonowane w mediach krajowych, a także zagranicznych oraz dostępne on-line.

Fot. Archiwum Forum Ekonomicznego

Krzysztof Białas z UR przewodniczącym Zarządu Krajowego NZS

8 sierpnia 2020 r. odbył się Krajowy Zjazd Delegatów w Warszawie, podczas którego wybrane zostały nowe władze NZS. Po raz pierwszy w 40-letniej historii na funkcję przewodniczącego Zarządu Krajowego Niezależnego Zrzeszenia Studentów został wybrany student Uniwersytetu Rzeszowskiego – Krzysztof Białas.

Nowy przewodniczący Zarządu Krajowego NZS swoją przygodę z działalnością na rzecz środowiska akademickiego rozpoczął na NZS Uniwersytetu Rzeszowskiego, gdzie po roku działalności objął

funkcję przewodniczącego Organizacji Uczelnianej, którą pełnił dwa lata.

W ubiegłym roku został wybrany przez Krajowy Zjazd Delegatów w Gdańsku na wiceprzewodniczącego ds. studenckich Zarządu Krajowego NZS. W trakcie swojej kadencji aktywnie działał m.in. na rzecz wsparcia psychologicznego na polskich uczelniach – powstała grupa ekspertów wsparcia psychologicznego, do której studenci mogli zgłaszać się po bezpłatne wizyty online.

NZS w roku 1980 było niejako studenckim odpowiednikiem „Solidarności” i skupiało młodych ludzi chcących niezależnej od władz państwowych organizacji studenckiej, a ponadto demokratyzacji życia akademickiego, przestrzegania podstawowych swobód politycznych w kraju oraz praw człowieka, szanowania polskich tradycji niepodległo-

ściowych i patriotycznych. Dzisiaj NZS wspiera kulturalny, naukowy i społeczny rozwój studentów. Przyświecają temu idee tolerancji, demokracji i integracji europejskiej.

Wakacje z Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego 2020

Wiona Tabaczek-Bejster

Jak co roku Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego zorganizowało obozy szkoleniowo-integracyjne dla studentów z niepełnosprawnością i wolontariuszy UR. Obozy zostały przeprowadzone zgodnie z wymogami Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczącymi przeciwdziałaniu pandemii COVID-19. Ze względu na wcześniejszą izolację, szczególnie ciężko przechodzoną przez studentów z różnymi zaburzeniami ze spektrum autyzmu, obozy te cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem.

Pierwszy obóz odbył się w dniach 1–8 sierpnia 2020 r. w Regietowie koło Gorlic. Uczestnicy mieli możliwość nauki oraz doskonalenia jazdy konnej. Oprócz tego odbywały się również zajęcia integracyjne, rekreacyjne i usprawniające, w tym codzienne przejażdżki rowerowe.

Gdańsk Fot. D. Liśkiewicz

Ze względu na sytuację epidemiologiczną zrezygnowano z wycieczki na Jaworzynę Krynicką, zastępując ją wyjazdem nad Zalew Klimkówka.

W dniach 22–29 sierpnia 2020 r. odbył się obóz w Polańczyku nad Zalewem Solińskim. Podczas obozu zrealizowano zajęcia z żeglarstwa, kajakarstwa czy nordic walking. Studenci korzystali też z pływalni i rozgrywali turnieje w kręgielni. W związku z tym że korzystano z bazy i sprzętu bieszczadzkiego WOPR, uczestnicy mieli okazję obserwować codzienną pracę ratowników wodnych oraz ratowników medycznych obsługujących karetkę wodną stacjonującą w bazie BWOPR w Polańczyku. Specjalnie dla studentów ratownicy wraz z prezesem BWOPR mgr. Arturem Szymańskim (od kilkunastu lat współpracującym z BON UR) i policją wodną przeprowadzili i omówili symulowaną akcję ratowniczą na Zalewie Solińskim. Dzięki temu uczestnicy poznali zasady bezpiecznego zachowania nad wodą. W trakcie obozu odbyła się wycieczka nad Jezioro Bobrowe.

W dniach 5–12 września odbył się obóz z nauką języka hiszpańskiego w Gdańsku. Dopełnieniem zajęć językowych były wycieczki rowerowe, nordic walking, zajęcia na hali i pobyt na plaży. Studenci mieli też możliwość zwiedzenia z przewodnikiem Gdańska, Westerplatte oraz Malborka, a także odbyli rejs łodzią po Wiśle. W czasie zwiedzania tych miejsc studenci kierunku historia wykazali się rozległą wiedzą.

Regietów Fot. M. Rzepko

Polańczyk Fot. R. Bąk

Chciałabym złożyć podziękowania kadrze obozów oraz studentom za podejście ze zrozumieniem do zaistniałej, trudnej dla wszystkich sytuacji i bezwzględne przestrzeganie zasad reżimu sanitarnego.

AZS zwyciężył na Podkarpaciu

W sezonie sportowym 2019/2020 w ramach XXI edycji współzawodnictwa sportowego uczelni wyższych na Podkarpaciu, Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego Uniwersytetu Rzeszowskiego ponownie okazał się najlepszy, zarówno w klasyfikacji generalnej, jak i medalowej.

W związku z pandemią zrealizowano tylko część planowanych imprez, dlatego zawodnikom KU AZS UR należą się duże gratulacje, zdobyli bowiem łącznie 10 medali: 5 złotych, 3 srebrne i 2 brązowe.

Zarząd KU AZS UR serdecznie dziękuje wszystkim zawodnikom i trenerom za włożony trud i pracę oraz godne reprezentowanie Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Fot. M. Świąćicki

EDI CUP 2020 już za nami

Karolina Słota

Jak co roku na terenie bazy żeglarskiej Klubu Uczelnianego AZS Uniwersytetu Rzeszowskiego społeczność akademicka i sympatycy żeglarstwa zbrali się, aby wspólnie świętować, bawić się oraz wspomnieć postać Edwarda Sądeckiego – wspaniałego i ciepłego człowieka, prekursora żeglarstwa deskowego na Podkarpaciu oraz założyciela uniwersyteckiej bazy żeglarskiej.

Organizowany przez KU AZS UR i Karpacką Państwową Uczelnię w Krośnie przy współpracy z Zarządem Głównym AZS XVIII Memoriał Edwarda Sądeckiego połączony z XVI Festiwal Sportów Wodnych odbył się w dniach 08–09.08.2020 r. nad Jeziorem Solińskim. Wydarzenie otworzyły rywalizacje regat windsurfingowych, w których najlepsza wśród pań okazała się Lilianna Dziki, a wśród panów – Łukasz Nizioł. Wielką popularnością cieszyły się regaty Omeg, których tryumfotorem została

załoga Karola Ficka. W drugiej części dnia do startów stanęli uczestnicy wyścigów SUP-ów oraz kajaków na wesoło. Zaciętą rywalizację w wyścigu kajaków wygrali Przemysław Dziki i Radosław Dziki, zaś SUP-ów – Mateusz Piecuch. Wieczorem wspólną zabawę umilały dźwięki zespołu Klang oraz Niezbędny Balast, które wprowadziły wszystkich uczestników wydarzenia we wspaniałe nastroje.

Ostatni dzień rozpoczął się od meczu piłki wodnej, w którym zwycięską drużyną okazała się „Reszta Świata”. O godzinie 12.00 wszyscy spotkali się w przebraniach i gotowości do windsurfingowego biegu memoriałowego. Decyzją zebranych na plaży widzów, nagrodę główną za najlepsze przebranie otrzymały Glony Solińskie. Na koniec prezes KU AZS UR dr Maciej Huzarski dokonał podsumowania imprezy i wręczenia nagród.

Klasyfikacja końcowa

Regaty windsurfingowe

Klasyfikacja kobiet:

1. Lilianna Dziki
2. Anna Gil
3. Anna Drozd

Klasyfikacja mężczyzn:

1. Łukasz Nizioł
2. Mateusz Piecuch
3. Zbigniew Noworól

Regaty OMEG:

1. **Drużyna w składzie:** Karol Ficek, Dominika Ficek, Anna Ficek, Marcin Ficek, Małgorzata Zaborniak
2. **Drużyna w składzie:** Dagmara Sądecka, Agnieszka Ligacz, Paweł Wacnik, Amelia Orszulak, Marcelina Kulasa

Kajaki na wesoło:

1. Przemysław Dziki, Radosław Dziki
2. Wojciech Rzeszut, Natalia Wilk
3. Karina Stefaniszyn, Grzegorz Golański

Wyścigi SUP:

1. Matusz Piecuch
2. Radosław Dziki
3. Przemysław Dziki

Najlepsze przebranie:

- Glony Solińskie
– Marcelina Kulasa, Jerzy Kulasa.

Siatkarze Uniwersytetu Rzeszowskiego meldują się w FINALE!

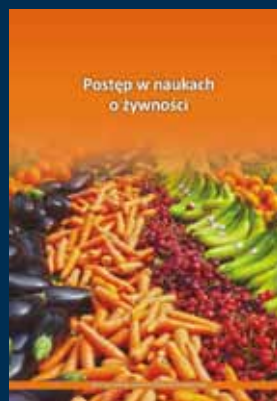
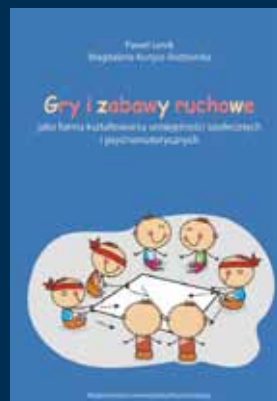
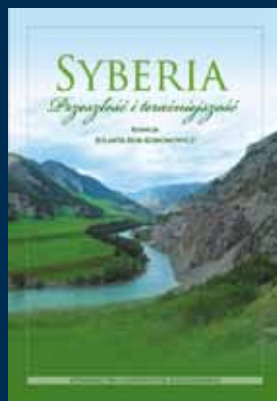
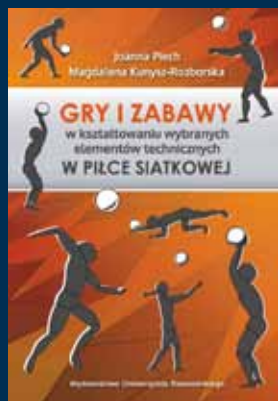
Dobra passa reprezentacji Uniwersytetu Rzeszowskiego w piątce siatkowej mężczyzn trwa. Po zdobyciu 1. miejsca w Akademickich Mistrzostwach Podkarpacia przyszedł czas na rozgrywki szczebla centralnego. W półfinale Akademickich Mistrzostw Polski, Strefa C rozgrywanych w dniach 1–4.10.2020 w Lublinie studenci-sportowcy Uniwersytetu Rzeszowskiego nie znaleźli sobie równych i wygrali wszystkie swoje mecze, pokonując kolejno Politechnikę Rzeszowską 2:1, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie 2:1, UMCS Lublin 2:0, Politechnikę Lubelską 2:0 oraz Uniwersytet Rolniczy w Krakowie 2:0.

Klasyfikacja końcowa turnieju mężczyzn

1. Uniwersytet Rzeszowski
2. UMCS Lublin
3. Politechnika Lubelska
4. Uniwersytet Rolniczy w Krakowie
5. Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
6. Politechnika Rzeszowska.

Nowości WYDAWNICZE

Prezentowane książki można nabywać, składając zamówienie pocztą elektroniczną lub bezpośrednio w Wydawnictwie (pok. 112; ul. prof. S. Pigoń 6, 35-310 Rzeszów).
Wydawnictwo UNIwersytetu Rzeszowskiego
e-mail: wydaw@ur.edu.pl, <http://wydawnictwo.ur.edu.pl>

Uniwersytet Rzeszowski
al. T. Rejtana 16c, 35-959 Rzeszów
tel.: +48 17 872 10 00 (centrala)
ur.edu.pl